Ar sizhunieg e brezhoneg

Niv. 714 • 15 a viz C'hwevrer 2019

ya!

Magali Delbec

12

Ganet eo e hanternoz Bro-C'hall.
Ha deuet da Vreizh
Goude he deus divizet deskiñ ar yezh.
Ha kemer perzh er gevredigezh "Divskouarn".

KLASK ROUDOÙ GLIFOZAT

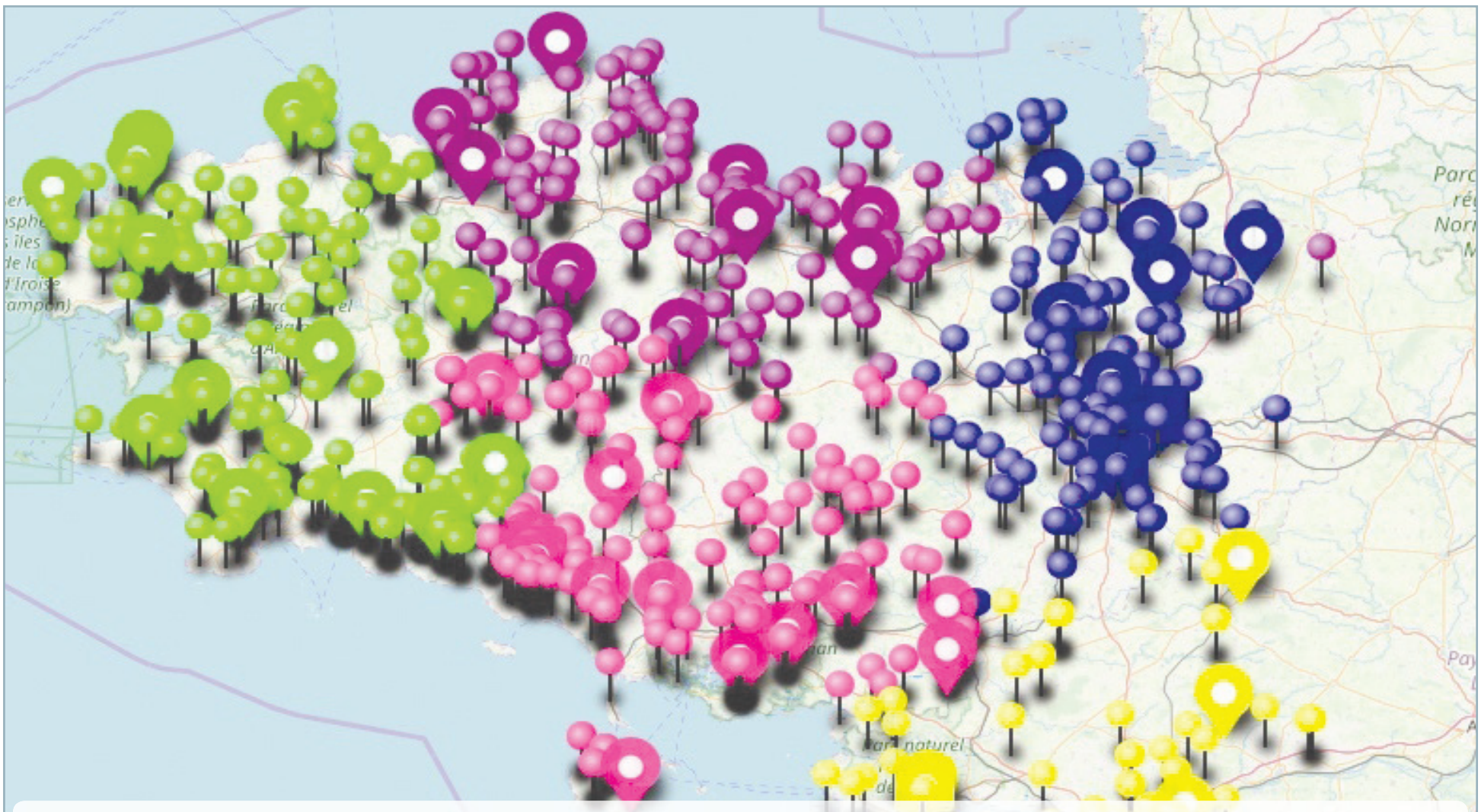

Savet eo bet e Klegereg ar gevredigezh "PIG BZH" gant ar pal sevel klemm diwar ar fed m'eo kontamnet koulz lavaret an holl dud gant ar glifozat. 1100 den a zo prest da zielfennañ o staot dija.

3

SKRIVAÑ AN AMAZIGH

Abaoe tri bloaz eo anavezet ent-ofisiel ar yezh amazigh en Aljeria ha krouet zo bet un "akademiezh ar yezh amazigh". Bremañ 'vo ret dibab ur skritur ofisiel d'ar yezh...

2

WAR-ZU AR BELLVEZEGEZH

Diaes eo kavout un emgav e ti ur mezeg. Hervez ar promesaoù embannet gant ar gannaded e vo renket pep tra dre ar bellvezegezh, dre video eus ar gêr...

4

STADAÑ AN ENDRO

N'eus nemet e Breizh ma vez eus un Arsellva eus an endro (OEB) evit dielfennañ stad an ekologiezh e Breizh. Bep bloaz e embannont ur pikol rentañ-kont.

11

Kevredigezh

AN TREUZGOUENNELOURIEZH, UR C'HLEÑVED A-VREMAÑ

Doare an "treuz-" eo er mare-mañ. Pep hini a c'hell bout an dra en deus c'hoant da vout : treuzjenerad, treuzdenelour... Un treuz nevez a zo an treuzgouennelouriezh, peotramant ar fed da cheñch gouenn.

Nav bloaz zo e yae Michael Jackson d'an anaon. Anavezet e oa *"Bambi"* evit e vuzik ha traoù all met ivez evit bout e sorc'henn a vout gwenn. Du e oa-eñ koulskoude met faotañ a rae dezhañ bout gwenn.
Setu amañ ur pimpatrom ag un dra anvet an "treuzgouennelouriezh" peotramant "ethnomazoc'hegezh" hervez darn.

An 1/32 a Cherokee

Er mare-mañ e vez kaozeet kalz a seurt kleñved-spered er Stadoù-Unanet.
Elizabeth Warren a zo àr ar renk evit c'hoari ouzh Donald Trump da geñver ar votadegoù prezidant e 2020. Hogen, roet he deus abeg da farsal diàr he fenn. Meleganez eo ha glas he daoulagad. Elisabeth Warren a lavar d'ar seizh avel emañ "ameridianez" a-orin, ar pezh he deus skrivet àr ur paper e 1986 pa lakaas hec'h anv e bardell an Texas (d'ar mare-se e oa ret resisaat he gouenn). Padal n'eo ket anavezet entofisiel gant meuriad ebet, na gant ar Cherokeed na gant ar Lenaped. Hag hi o lavaret hag adlavaret eo ur Cherokee pe ul Lenap. A-benn ar fin e tleas ober... testennoù ADN evit kadarnaat he lavarioù.
E miz Here e voe embannet an disoc'hoù : Elizabeth Warren he dehe etre ur 1/32^{ved} hag ur 1/1024^{ved} a orinoù ameridian. Etre 6 ha 10 rummad-tud araozi a zo bet Cherokee pe Lenap ! "Pocahontas" a vez graet anezhi gant Donald Trump.
Nevez zo e rankas en em zigareziñ dirak ar vroad Cherokee ha n'eo ket sur e c'hello mont àr ar renk e anv an Demokrated e 2020 gant seurt sotonioù.

Gwenn pe... wenn ?

E Stadoù-Unanet, n'eo ket ar wech kentañ e c'hoarvez seurt farsadenn. Rachel Dolezal a zo bet anezhi ur basionaria evit gwirioù ar re zu, betek lakaat an dud da grediñ e oa... du. Mouezh-aotreet ur gevredigezh du e oa ha skolveuriadez en ur skol-veur du. E 2015 e voe diskuliet gant he zud, avat. E gwirionez e oa european a-orin, melen a vlev ha glas a zaoulagad, met ober a rae he seizh gwellañ evit cheñch he neuz (dre zuaat he c'hroc'hen, friziñ he blev...) hag ijinet he doa koñchoù born diàr-benn he bugaleaj
"Treuzgouennelour on-me" a lavaras evit displegiñ he albac'henn pa voe diskuilhet an afer. Abaoe he deus cheñchet hec'h anv evit mont da Nkechi Amare Diallo.

François Durpaire

E Bro-C'hall eh eus seurt istrogelled ivez. François Durpaire eo an hini anavezetañ. Istorour ha kazetennour eo, skrivet gantañ *"Nos ancêtres ne sont pas gaulois, Contre-Histoire de France"* peurgen. Ha mestr eo àr ar studioù "post-trevadennour" a vez gwelet o tifoupiñ en holl skolioù-meur european hag amerikan abaoe nemeur. Daoust d'e neuz, d'e blezh ha kement zo n'eo ket du tamm ebet. Na skoet gant tamm gwallziforc'h ebet pa oa yaouank. Mab un ensellour meur ag an Deskadurezh-Stad eo ha bet skoliataet e Henri IV e Pariz. E 2016, Calixthe Beyala, ar skrivagnourez kamerounat a lavaras diàr e benn : "Gwelet 'm eus anezhañ, ar beg gwenn-se, oc'h embann tadoù kozh du, en em zreuzwiskiñ evit mont da zu"... Met an "treuzgouennelouriezh"-mañ a dalvez evit a bep seurt identitelezh, dreist-holl en Amerika ha muioc'h-mui en Europa : hed-ha-hed an istor eh eus bet gwelet meur a zen du hag a faote dezhe bout gwenn da skouer. Met treuzgouennelachoù zo a zo un tammig dic'hortoz : Un den gwenn a Florida, "Ja Du" e anv, a'n em sant bout... filipan !
E straedoù e gêr e ya gant un tuk-tuk zoken, evel e Bro-Filipin, e-lec'h m'en deus ket bet bevet biskoazh, evel-just.

Fabien Lécuyer

Elizabeth Warren, an "ameridianez"/ Ron Sachs/CNP/MediaPunch/IPX

Aljeria

PESEURT SKRITUR EVIT AN AMAZIGH ?

Abaoe tri bloaz eo anavezet ent-ofisiel ar yezh amazigh en Aljeria ha krouet zo bet un "akademizh ar yezh amazigh". Diaes ha hir e voe ar stourm kar an FLN hag an islamisted o deus graet pep tra abaoe dizalc'hiezh ar vro evit ma vehe arabizet hag islamizet an Aljeria, ar pezh a vougas an identelezh amazigh àr un dro. Un erv a chom da voulc'hiñ gant an akademourion avat : hini skritur ofisiel hag unvan ar parlantoù amazigh.
Hiziv an deiz e vez skrivet gant tri doare skrivañ disheñvel : ar skritur hengounel da lavaret eo an tifinagh, ar skritur arab hag ar skritur latin.

Ar yezhour Abderrazak Dourari

Un *"Akademiezh Aljerian ar Yezh Amazigh"* (pe "tamazight"), an AALA a zo bet savet gant ar stad aljerian e fin 2017. Fiziet zo bet enni meur a gefridi, en o zouesk reizhañ ar yezh.
Met eus peseurt yezh a zo kaoz amañ ? Daoust hag-eñ eh eus ur yezh amazigh pe meur a hini ? Ha peseurt skritur reiñ d'ar yezh pe yezhoù-se ? Amañ emañ an dalc'h.

Skriturioù disheñvel

Hiziv an deiz e ra an amazighourion gant forzh parlantoù ha n'eus ket moaien d'en em gompren etre meur a hini.
Ouzhpenn-se e reont gant doareoù skriviñ disheñvel. Un skritur amazigh hengounel a zo : an tifinagh an hini eo.
Hogen, n'eus ket 'met an Douareged a ra gant an tifinagh. Evite eo un tamm a-bouez ag o yezh amazigh zoken.
Er c'hontrol, ar Vozabited a skriv o farlant amazigh gant ar skritur arab, ken sakr eo an arabeg evite, yezh ha skritur ar C'horan.
Ar Chaouied, ar o zu, a skriv o yezh gant ar lizherennoù latin, memes mod evit ar Gabiled.
Hervez ar yezhour ha denoniour Abderrazak Dourari n'eus ket da glask forchiñ ur yezh amazigh unvan hag a vehe ur briz-yezh dre natur. Er c'hontrol, dav eo klask kenteliiñ an holl barlantoù en o zerouer dezhe, gant o skritur dezhe evel-just.

Bresk

Met trouz a zo diàr-benn an AALA er mare-mañ. Anvet e oa bet enni Abderrazak Dourari gant ar gouarnamant e-kreiz miz Genver kar eñ zo anavezet evel ur skiantour barrek àr ar yezhoù.
Hogen daou zevezh àr-lerc'h e roas e zilez.
Hervez meur a atersadenn bet graet outañ er c'hazetennoù aljerian a-c'houdevezh emañ statud an akademiezh e-kreiz ar jeu. Gouez dezhañ n'eo ket a-live akademiezh an amazigh e-keñver akademiezh ar yezh arab a zo anezhi en Aljeria abaoe 1986.
Ha gwashoc'h c'hoazh : klask a rahe an islamisted gwaskiñ àr an akademiezh evit ma vehe choazet ar skritur arab evel skritur ofisiel an amazigh. Diàr abegoù ken politikel ken relijiel, anat.
E miz Genver, Bouabdellah Ghoulamallah, anezhañ prezidant ar C'huzul-Meur Islamek en doa embannet e vehe ret skriviñ an amazigh gant ar skritur arab. Un urzh relijiel koulz lavaret !
"Ar memes re hag a glask lakaat *"haram"* goulioù an amazighiegezh evel ar "C'hentañ *Yennayer*", (kala-Genver an amazighed) a respontas ar skol-veuriad dezhañ.
Savet en deus Mohamed Djellaoui, anezhañ prezidant an AALA, e vouezh a-enep komzoù Ghoullamallah ivez. Kement ha kreniñ berr àr se e lavaras "Gant an akademiezh ha gant an akademiezh nemetken e vo graet choaz ar skritur"
Hag eñ oc'h embann kerkent e oa an akademiezh e soñj ober ur.... pikol geriadur evit lavar ar bed a-vremañ en amazigh.

Fabien Lécuyer

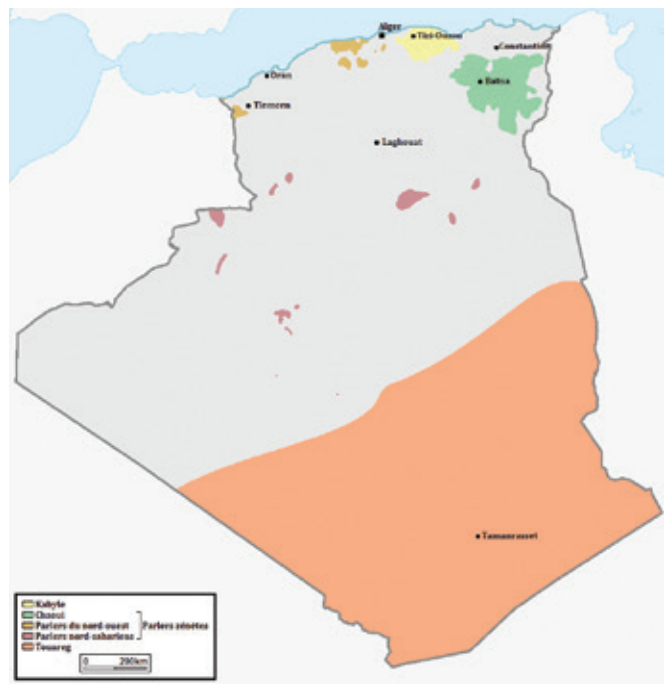

***K**artenn yezhoù berber Aljeria. Tiriad ar gabileg a zo e melen, ar chaouieg e glas, ar yezhoù zeneteg e gell skaer ha teñval hag an touaregeg e rouz.*

Berr-ha-berr

TAOL KURUN e bro Kemperle

Ostaleri ar bed
Amerika ar Su, Polonia, Irak, Istanbul, Ejipt, Breizh... 300 a dud e sal An Arzhanaou evit un abadenn dreistordinal, gant boued fardet gant izili ha familhoù "Cent pour un toit" a zegemer 13 familh repuidi. Muffins, carotte cakes, kouignoù Jeorjia, soubenn Ukrainia, soubenn butternut... Tud kengred, laouen d'en em welout, sonerezh a-feson gant strolladoù a youl-vat, Brigitte Kloareg hag Enora de Parscau, Pierre Metellus, Thérèse Dufour.

Joseph ha Suzanne, guest stars
Deuet int eus Hillion, e bae Sant-Brieg. Goude ar film An douar, an dour hag ar peizant (2006), o doa kemeret Joseph ha Suzanne ar gomz evit kontañ penaos e oa al labour-douar hiziv er vro. Chomet eo an dud kazi un eurvezh hanter er sal, o sevel goulennoù d'an daou labourer-douar, war stad ar bezhin glas, al labour-douar e Breizh, ar pezh oa d'ober hiziv...
Plijus eo selaou tud ken fur ha ken speredek.

Mor-bihan, an orinoù
A-drugarez da Zaniel Carre e ouzer bremañ penaos oa bet krouet mor bihan Bro Gwened. E-pad Kan ar bobl ar gonterien e sant Turian d'ar sul 3 a viz C'hwevrer, setu konter Pluigner o tisplegañ penaos e oa bet sikouret ul labourer-douar gant an ozeganed, o serrin mein en e bark da gentañ, o falc'hatañ an dachenn, o tastum ar foenn...
Met un devezh bennak, dre ma oa bet tañvet ar greun ed gant an holl ozeganed, en doa kroget da ouelañ. Hag ar gorriganed da ouelañ war e lerc'h. Ha, 'benn ar fin, oc'h ober ur mor a zaeroù a zo chomet dibaoe...

Ar stêr, da dem
Ral-tre eo gwelet un tem oc'h ober kement a berzh : 1136 haiku, abadenn Katell Kloareg *Kan an dour*, abadenn Christelle le Guen *Le Père tire-bras*, kanaouenn Maryse Turci, *kontadennoù al lutun sant Drin*, baleadennoù niverus gant Gilbert Duigou, gant tud Mellag e-kichen ar c'hastell dour, diskouezadeg fotoioù, pluennoù evit pesketa an eog...

Saotradur

STAOTERIEN HA STAOTEREZED GLIFOZAT EN DESPED DEZHO.

D'an 19 a viz Genver 2019 eo bet savet e Klegereg ar gevredigezh PIG BZH gant ar pal sevel klemm diwar ar fed m'eo kontamnet koulz lavared an holl dud gant ar glifozat. Er staot eo e vez dielfennet pet nanogramm glifozat a vez skarzhet bemdez eus ar c'horf.
Ha ma 'z eus glifozat ez eus ivez eta molekulennoù all.

E miz Gwengolo 2016 hag e miz Meurzh 2017 edo bet aet ar Falc'herien hag ar Falc'herezed OGK da lakaat liv war bidoñsoù glifozat e meur a di-kenwerzh. E departamant an Ariège ez eus bet prosez evit un 20 bennak anezho e Foix evit bezañ bet "distrujet madoù a-stroll". Evit ar Falc'herien hag ar Falc'herezed e oa tagañ ar bidoñsoù glifozat un doare da lakaat an dud da brederiañ diwar-benn al liamm ha n'eo ket anat c'hoazh d'an holl etre ar plant OGK hag an ampoezon a vez strinket warno, pa 'z eo bet kemmet jenoù ar plant-se evit herzel outañ.
E se eus ar mais OGK *"Mon810"*, ar soja OGK gouest da herzel ouzh ar glifozat met ivez eus ar c'holza *"Clearfield"* gouest da herzel ouzh an *imidazolinon*.

Molekulennoù all

E-pad o frosez eta d'ar 17 ha 18 a viz Eost 2017, o deus lakaet splann ar Falc'herien war an daol ne oa ket reizh e vefe aotreet produioù evel ar *RoundUp* pa ne vez studiet ennañ nemet ar glifozat, (lakaet e-touesk ar molekulennoù a c'hell degas ar c'hrign bev hervez Aozadur Bedel ar Yec'hed) ha pa 'z eus an 2/3 all eus ar bidoñs a zo diwar molekulennoù all ha ne vezont ket studiet war zigarez ez eo ur sekred produiñ. Kement-se, emezo, a zo kontrol da brinsipoù an diarbenniñ koulz en Europa hag er Frañs.

4 goulenn kent ar varn

Savet o deus eta dre o alvokad ar goulenn ma vefe dislavaret diviz ar gouarnamant d'ar 6 a viz Gwengolo 1994 war an doareoù da evezhiañ ouzh ar molekulennoù lakaet war ar marc'had ha goulennet o deus ivez digant barnerien Foix ma vefe savet 4 goulenn kent ar varn digant Lez-varn an Unvaniezh Europat evit gouzout da vat ma klot ar reolenn 1107/2009 (reolennoù Europa evit lakaat molekulennoù war ar marc'had) gant prinsipoù an diarbenniñ. Ha prezident lez-varn Foix en deus heuliet ar pezh a c'houlenne ar Falc'herien hag ar Falc'herezed : kaset ar goulenn da lez-varn Europa. N'eo ket bet ken kalonek barnerien Beziers ha Gwengamp.

Un dachenn nevez

Met an afer-se he deus roet ur mennozh all eus ar stourm renet a-enep an OGK hag e pad o emvod-meur e Foix, ar falc'herien o deus soñjet edo poent ledanaat ar c'helc'h ha lakaat ar muiañ posupl a dud da gemer perzh : en ur staotañ dirak un urzhier, en ur zielfennañ ar glifozat er staot hag en ur sevel klemm evit ampoezonadur.
Kroget neuze gant un tolpad stourm nevez : Staoterien ha Staoterezed Glifozat en desped dezho. Ha PIG BZH a zo bremañ ur gevredigezh hervez lezenn 1901, enni dija e miz Genver a-raok ma vefe savet, 1100 a dud hag o deus diskleriet bezañ prest da staotañ, da zielfennañ o staot ha da sevel klemm. An 30 kentañ hag a zo sañset bezañ e-karg da aozañ ar strolladoù lec'hel a zo bet eta da staotañ e kêr-Bondi d'ar 1añ ha d'an 2 a viz C'hwevrer diwezhañ. An urzherien a zo en em gavet eta da 8 eur vintin, rak war yun e ranker bezañ ha da 10eur nemet kard int aet da gas an 30 buredig siellet d'an ti-post. Ul labourva alaman eo a zo bet kavet evit an dielfennadurioù hag a-raok miz e teuio an disoc'hoù.

JK

Sevenadur

A-HED AN DOUR...

Awenet e oa bet skriverien haiku Taol Kurun 2019 : 1126 haiku, skrivet gant 782 den disheñvel.

Niverus e oant dre ma oa bet aozet asambles gant Ti ar Vro Bro Kemperle 27 stal haiku (7 en brezhoneg, 20 e galleg), gant skolioù ha skolajoù Kemperle ha Banaleg, en deskadurezh publik, prevez, ha Diwan, eus ar CP betek ar pevare klas. Dreist e oa degemer ar gelennerien o doa prientet ar prantad (geriaoueg, filmoù, baleadennoù). Un diskouezadeg zo bet e sal vras ar C'hoad Kaer, evit ur mil a dud tremenet e-pad tri devezh (fest noz, stajoù dañs, prezegenn, gouel ar vugale...).

A bep lec'h

E skolaj Plijidi e oa bet graet ur sapre labour gant Gwenola Coïc ha rastellet an holl brizioù gant he skolajidi ! E gallaoueg e oa liseidi Lambal o doa labouret gant Regis Auffray. Niverus e oa an dud a estrenvro gant tud Roumania (rastellet ganto daou briz e galleg !). Priz kentañ e galleg evit ar re deuet zo aet d'ur vaouez o chom e Bro-Alamagn, an eil priz gant ur Vietnamad o chom e Pariz, hag an trede gant un Elsasad !

E yezhoù ar vro

Laouen e oa Marie Chiff'mine o welet teir skrivagnerez, nevez-gallaouegerien, o doa skrivet ar re vravañ : Emmanuelle Bouthillier, Danyèle Deveaux, ha Léa R. Evit ar brezhoneg, 122 haiku graet gant ar vugale, 72 gant ar grennarded (Plijidi hepken, siwazh), 72 gant ar re deuet. Gant skol Diwan Kemperle e oa aet ar priz kentañ hag an trede, ha gant klasoù divyezhek Mona Ozouf Banaleg an eil priz. Evit ar grennarded, skolaj Diwan Plijidi gant fent ha traoù dedennus-tre !
Evit ar re vras, enor da vro Gemperle gant daou haiku savet er vro (kentelioù noz ha Milena Krebs) hag eilvet priz gant Loig Campion !

FC

GALV

O klask emañ skipailh "Ya !" sevel ur bank-skeudennoù eus Breizh. Ar soñj a vije boueta pennadoù ar gazetenn gant ul liv "personeloc'h"... Ho hini !

Pa gloto ur foto gant lec'h pe sujed ur pennad a ziwar-benn Breizh e vo lakaet anezhañ d'e skeudennaouiñ.

Evel-just e vo meneget gant piv ha pelec'h eo bet kemeret ar foto. Kasit ho foto(ioù) gant al lec'h skeudennaet hag ho anv da :
gireg.kvb@orange.fr

Laouen e vefemp ivez gant pennadoù (pe c'hoazh mennozhioù, daveennoù...) diwar tem pe dem.

E pep lec'h, da skouer e vez tud o kas war-raok oberioù a denn d'ar c'henskoazell pe d'an ekologiezh.

Trugarez vras,

Ar skipailh

Enklaskerezh

C'HWIBU OGM

Al loen dañjerusañ evit mab-den eo dre ma treuzdoug kleñvedoù grevus-tre evel ar palud, an denge, ar chikungunya pe c'hoazh ar Zika. Ur milion bennak a dud a dap o fall bep bloaz.

Evel-just en deus roet ar stourm ouzh ar c'hleñved paludek tro da grennañ niver ar re varv betek 60 %. Ingaliñ stignoù-fubu[1] a-vil-vern en deus graet burzhud. Met diaes eo mont pelloc'h: harzhusoc'h-harzhusañ int ouzh ar produioù lazhañ-amprevaned. Eus o zu e ya ar chikungunya ha dreist-holl an denge war strewaat. Ar c'hwibu Aedes ne baouezont ket da ledanaat o spesadva ha razh an dud o deus aon rak donedigezh virusoù nevez war-lerc'h an hini diwezhañ gwall vrudet, Zika e anv, a c'hell bezañ kaoz eus ur mikrocefalie gant krouell[2] ur vaouez dougerez. Diaesoc'h-diaesañ eo stourm ouzh ar c'hleñvedoù-red. An diskoulm a zeuio marteze eus ar c'hwibu treuzhilek[3]. A-hervez e rofe tu da gas ar walenn-se da get.

Ar gen *"drive"*

Implijet e vefe ar gen *"drive"* evit kemmañ genom ar c'hwibu a-drugarez d'an ijinerezh genetek ; aes eo ar bennaenn[5] : cheñch genom an amprevan evit na vo ket e ziskennidi gouest da vevañ. Arnodel[5] eo c'hoazh an hentenn-se, a rofe tu da reiñ lañs d'ur seurt dazgwered ristennek[6] evit kemm, disperiañ[7], vaksinañ pe kas da netra razh ur boblañs c'hwibu. E skol-veur Oxford zo bet ganet ur spesad fubu kemmet ar genom. Ar pared cheñchet o genom a dreuzdoug ur gen d'o freñv a lak harp war o diorren. Ar re-se a varv a-raok tizhout o oad gour.

Skipailh Anthony James, eus skol-veur Kalifornia e Irvine a ginnig ur stignad[8] d'enframmañ ar gen harz brudet ouzh *Plasmodium falciparum* - kiriek eus ar c'hleñved-paludek dañjerusañ er bed - e-barzh genom *Anofeled stefeles stefensi*, trezouger pennañ ar c'hleñved-se en India.

Hentennoù arnodet

Gant hentenn start-up Oxitec eo ret leuskel kuit ur pikol kementad amprevaned. Ret eo produiñ anezho ha koustañ a ra ker ruz. Gant an hentenn-se ne vez ket distrujet poblañs ar c'hwibu penn da benn.

Ur spesad c'hwibu kaset da netra a c'hell lezel he log[9] d'unan all a c'hellfe bezañ dañjerusoc'h egetañ. Gant ar migradegoù dibaouez e c'hell ar spesad-se dont en-dro war ar marc'had. Ha dañjer treuzdougen ur c'hemm genetek n'eo ket da bellaat. Virusoù zo a c'hell tremen eus ur spesad d'unan all ha treuzdougen ur c'hemm genetek. Se a c'hell bezañ a-walc'h siwazh.

An efedoù pozitivel a-fed levezonoù war ar c'hleñvedoù zo da brizañ c'hoazh. Ouzhpenn-se e vo ret leuskel ar c'hwibu kemmet o genom da vont ingal e-pad meur a goulzad. Ar re-mañ a zlefe bezañ implijet war hir dermen e-korf un diawelad dizarbenn[10] ha kontrolliñ. Ne vefe ket posupl implijout anezhi evel ur benveg war-vall. E ken kas ma vefe un enkadenn yec'hedel[11] e vefe ret implijout produioù lazh-emprevaned.

Erfin e vefe dav d'an taolioù-esae-se bezañ sterniet gant ar gwir. Ret e vefe d'an dud bezañ aotreet da lavaret o soñj diwar-benn ar raktresoù-se ha divizout evito ivez. E gwirionez eo ar poblañsoù lec'hel a c'houzañv gant ar c'hleñvedoù-se ha gant efedoù kontammus ar remedoù.

PLB

[1]*stign-fubu*	*soustiquaire*
[2]*krouell*	*fœtus*
[3]*treuzhilek*	*transgénique*
[4]*pennaenn*	*diazez skiantel*
[5]*arnodiñ*	*expérimenter*
[6]*dazgwered ristennek*	*réaction en chaîne*
[7]*disperiañ*	*stériliser*
[8]*stignad*	*mécanisme*
[9]*log*	*niche*
[10]*diawelad dizarbenn*	*perspective de prévention*
[11]*enkadenn yec'hedel*	*crise sanitaire*

Yec'hed

PELLVEZEGEZH[1] : ETRE EFEDUSTED HA BUISNESS

Diaes eo kaout un emgav e ti ur mezeg, gwashoc'h c'hoazh evit bezañ kuzuliet gant ul lagadour...
Hervez ar promesaoù embannet gant ar gannaded e vo renket pep tra dre ar bellvezegezh, da lavarout dre video eus ar gêr.

Un doare eo da gaout un emgav-mezegel en ur implijout teknikoù a-vremañ, ar c'hehentiñ, o liammañ mezeged kenetrezo, ur c'hlañvour gant ur mezeg, frammoù zo evel tiez ar re gozh gant ur mezeg pe un ospital gant ar pal sevel un deznaou, heuliañ ur c'hlañvour tapet gant ur c'hleñved resis, gallout divizout un hentenn vezegel, enskivañ louzoù zo pe aktoù mezegel zo... Bez' e vefe 5 doare da bellvezegezañ: ar bellguzuliañ vezegel gant ur mezeg o kuzuliañ a-bell ur c'hlanvour dre video, ar bellgevaouezañ[2] d'ur mezeg da c'houlenn ali ur mezeg all barrekoc'h egetañ war ur c'hleñved resis pa ne vefe nemet evit dielfennañ radioioù pe elfennerezhioù zo, ar bellevezhiañ[3] evit heuliañ ur c"hlañvour anavezet, a brantad da brantad, evit gouzout penaos emañ kont gantañ, ar bellskoazellañ[4] kenetre mezeged, ar bellreoliñ vezegel implijet gant ar Penn-SAMUoù Gant ma vo doujet ouzh ar reolennoù embannet er meizad 6 eus an emglev broadel sinet d'an 1/8/2018 e vo tu bezañ difrejet gant an Asurañs Kleñved. Ar bellvezegezh a zle bezañ diouzh ret dre video, ha priz an abadennoù a zo feurbrizet gant al lezenn. Sañset e tle ar c'hlañvour bezañ heñchet war-du ar pellvezegezh gant e vezeg boas. Met bez' ez eus meur a graf dizalc'hus o tigeriñ an nor da gevredadoù pe da stalioù start-up mezegel.

E Breizh an deiz hirie

Un ezhomm brasoc'h-brasañ a skeudennerezh mezegel a zo pennabeg da sevel frammoù oc'h ober gant ar bellskinouriezh, ar bellradiologiezh. Dre vras ez eus 2 rann er pellskinnouriezh[5]: ar belldeznaouiñ[6] hag ar bellgevarouezañ kenetre mezeged zo ha kreizennoù mezegel skolveuriek. Ar raktresoù-mañ a zo bet douget gant ar GCS[7] e-Yec"hed Breizh evel re savet e 2016-2017 evit an inizi. En enezenn Vriad e c'hell tud an EHPAD bezañ heuliet gant ospital Pempoull evit diaesamantoù kroc'hen ha goulioù. Goulenn a zo evit ma c'hellfe holl annezidi an enezenn implij ar servij pellvezegezh. Ul lec'h a zo bet staliet e ti ar re gozh, binviji ha klañvdiourezed oc'h ober war-dro. En enez Eusa e faot ivez d' an dud implijout ur servij par staliet en EPHAD e-liamm gant ospital Brest. E Molenez e c'hell pep hini kaout un emgav-pellvezegañ gant e vezeg boas, e Konk. Er Gerveur ez eus pellguzuliadennoù evit ar re gozh... ha 30 raktres all a zo bet kaset da benn : pellguzuliañ evit diaesamantoù kroc'hen, goulioù, henadouriezh[8], psikiatriezh pe lounezhouriezh[9], pellguzuliañ ivez evit tud toullbac'het, pellgevarouezañ ar radioioù ha skeudennerezh mezegel, pellevezhiañ e kalonouriezh hag e diabetouriezh. N'ez eer ket gant seurt kuzuliadenn dre video dioutañ e-unan. Bewech eo dre hanterouriezh e vezeg en ul lec'h gouestlet da gement-mañ. A-benn nebeut e vo ul lec'hienn, Sterenn, o kreizennañ ar goulennoù hag o kinnig ar gwellañ diskoulm evit ma c'hellfemp implijout ar bellvezegañ. Kaset e vo da benn gant ar GCS e-Yec'hed Breizh diwar goulenn an ARS Breizh. Asur e vo an holl ditouroù hag ar c'hennaskoù, meret ma vint gant tud a-vicher war ar yec'hed.

Ar buisness n'emañ ket pell

Daoust m'eo reolennet dre lezenn implij ar bellvezegezh e c'heller kaout un emgav dre bellvezegezh hep tremen dre e vezeg boas - klañvourien yaouankoc'h eget 16 vloaz, arbennigiezhioù mezegel evel al lagadouriezh, ar bevenouriezh, ar genawouriezh[10] pe ur mabouriezh, ar re n'o deus mezeg boas ebet, pe ar re a zo mall warno - o tigeriñ an nor da gevredadoù ha start-upoù mezegel. Lod a zo dija war ar marc'had e Bro-C'hall evel ar c'hevredad Doctolib a rae betek-henn war-dro an emgavioù gant ur mezeg dre internet. Herveze e vefe bet 200 milion a engavioù-mezegel meret dreze abaoe 2013. Kevredadoù all yaouankoc'h a zo o tont war ar marc'had, evel Livi, iskevradet da Kry eus Bro-Sveden), a zo gantañ un doare ober disheñvel. Ar vezeged a zo gopret war-eeun gantañ, ha d'ar poent-mañ e vez 30 mezeg o labourat evitañ e Bro-C'hall, 400 en holl er broioù all. Herveze e vo tro-dro da 1,3 milion a bellguzuliadennoù er bloavezh 2021... Daoust hag-eñ e c'hello ar vezeged frank derc'hel da vezañ dieub gant o dibaboù e-keñver al louzaouiñ, an amzer gouestlet da bep klañvour ? Gant ar rannvro, e Breizh , ez eer ganti tamm-ha-tamm, en un doare poellek, o sevel binviji – Sterenn – a glot gant ezhommoù Breizhiz...

Francoise Le Barasec'h

[1]*pellvezegezh*	*télémédecine*
[2]*pellgevaouezañ*	*téléexpertise*
[3]*pellevezhiañ*	*télésurveillance*
[4]*pellskoazellañ*	*téléassistance*
[5]*pellskinouriezh*	*téléradiologie*
[6]*pelldeznaouiñ*	*télédiagnostic*
[7]*GCS*	*Groupement de Coopération Sanitaire*
[8]*henadouriezh*	*gériatrie*
[9]*lounezhouriezh*	*néphrologie*
[10]*genawouriezh*	*stomatologie*

Foetañ-bro

"FARFADETS BUTINEURS" : DISTRO AR C'HANTREER

Goude 3 bloavezh o foetañ vro setu poent distreiñ d'ar gêr, hag adkavout va gwriziennoù Gant 25 000 kilometr war marc'h-houarn ha 15 000 all war vor, leun va fenn a huñvreoù hag a istorioù ! War an hent 'vez desket e-leizh, dizoloet doareoù disheñvel da vevañ ha da soñjal. Sed aze un tañva deus ur vuhez kantreer.

Kregiñ a ran ur pennad nevez en va buhez goude an taol troadeikell kentañ en Alpoù e 2015. Lorc'h ganin evit dizoloeiñ penaos e vev an dud en tu all deus ar bed, er broioù dianav ! Leun-chouk ar marc'h-houarn gant a bep seurt dafar, peadra da vevañ en emrenerezh. An deltenn a zo va zi, ar marc'h-houarn va c'heflusker, an tan evit fardañ boued hag en em dommañ, un nebeud dilhad, ha boued e-leizh evit lakaat eoul er moteur !

Braventez ar blanedenn

Prantad kentañ ar veaj zo bet graet war varc'h-houarn, deus Bro-C'hall betek Malezia, 'pad ur bloaz hanter.
Na pegen liesseurt eo ar maezioù ! Heuliet 'm eus ar Mor Adriatek betek Bro-C'hres, didud an aodoù 'pad ar goañv, dreist evit dic'hourdañ ar c'higennoù goude un devezh war an dibr ! Ha penaos disoñjal ar poulloù dour tomm leun a soufr e Bro-Durkia, fiskal evit naetaat ar c'horf ! Trugarez d'ar venec'h er menezioù, e Bro-Armenia, evit bezañ tremenet nozvezhioù fromus ganto er manati ! 'Oa ket aes trodiakellat e Bro-Iran dindan 55°c, setu barrek da c'hoari biz-meud etrezek ar Golf Persek hag ar C'hurdistan. Na pegen hir an 2 000 kilometr war-eeun etre dezerzhioù Kazakstan hag Ouzbekistan, kelc'hiet gant kañvaled ha dromadered, Ur blijadur eo bet krapat menezioù ar Pamirs en Tadjikistan boulc'hennoù a-us da 4 500 metr war ribinoù dic'hastet, war harzoù Afganistan. A-wechoù e Bro-Sina e oa ret troadikelaat fonnus-tre, e ken kas ma vefen bet radioaktivet, gant ar c'heizennoù nukleel... Burzhudus eo tremen er c'hoadeier leun a vuhez el Laos, Kambodj ha Tailand. Padal, tost echu an afer e Malezia. Flastret 'vez ar c'hoadeier evit plantañ gwez palm ha kaoutchouk...
E-kerzh eil lodenn ar veaj em eus c'hoariet biz-meud war ar mor, gant bigi dre-lien, ha lakaet ar marc'h-houarn eno. 8 miz o c'hoari ar morlaer etre ar 16 000 enezenn, etre Indonezia ha Malezia. Ur blijadur kerzhout gant an avel, ha foetañ bro etre ar menezioù-tan war neuñv. Treuzkaset on bet betek Zeland-Nevez, bro ar Maori, etre ar menezioù Cook hag ar parkeier enno bagadoù deñved ha saout ! Ha goude 3 sizhunvezh leun a vageal on erruet e Polinezia e-kreiz ar Meurvor Habask, lorc'h ennon da c'hoari ar Robinson war inizi Tahiti ! Ken glas eo liv an oabl hag hini ar mor, ha ken tomm ar mor hag an aer ! Pesked e-leizh - da bep taol e c'hounezit - fiskal gant ur saladenn frouezh ekzotek ! Chokolad teuz me 'lâr deoc'h !

Poblansoù degemerus

En holl vroioù em eus resevet un degemer deus ar re wellañ, estreget e Bro-Sina 'lec'h m'eo bet un tamm ispisial ! Daoust da sevenadur, orin ha relijion disheñvel deus o re, morse n'em eus bet kudennoù gant an dud. Evel-just, pa veajer oc'h rediet d'en em ober eus hengounioù ar vro. E Azia ne vezit ket barnet war o orin pe o dilhad, ur beajour a zo atav degemeret deus ar gwellañ ! Peurliesañ int souezhet-mik o welet un estrañjour deuet deus ken pell war varc'h-houarn, un abeg mat evit rannañ ur pred ! Pedet on bet alies-mat da dremen un nozvezh ganto, da dañva boued lipous ha da eskemm diwar hon orinoù !
Meur a-wech zo bet goulennet ganin ha kudennoù 'm eus bet war an hent, feulster pe laeronsi. Fentus eo. Ar wech nemeti em eus bet ur gudenn ez eo 'pad ar sizhun gentañ, e Bro-Suis, laeret an doug-moneiz hag ar benveg poltriji ! E bro binvidikañ ar bed e ranker taol-evezh, ha n'eo ket ar c'hontrol !

Menezioù Zeland Nevez

Kemer amzer

Evidon ar marc'h-houarn n'eo ket kement-se ur sport, met kentoc'h un transport. Setu goustadik war an hent, n'on ket o klask ober tro ar bed dindan 80 devezh ! Ha gant 40 kg er seier, n'eus ket tu mont fonnus-tre ! Setu e-lec'h troadikelaat noz ha deiz em eus labouret a-youl-vat e kazi an holl vroioù treuzet. Dedennet mat on war an doareoù disheñvel da labourat an douar, hag ar stummoù hengounel da sevel tiez koad. Ur bern skiant-prenet 'vez desket war an hent, da skouer, treuzfurmiñ an olivez ha fardañ eoul, sevel ur vag e bamboo mod Sina, sevel un ti hengounel e koad deus Indonezia, pesketa gant ur vazh-krog polinezian...
Met evit bezañ gouest da gomz gant an dud, em eus desket un nebeud yezhoù. Evel-just, ne vez ket komzet brezhoneg ha saozneg e-pep lec'h er bed, setu on bet rediet da zeskiñ un tammig deus ar yezh durk, bersian, rusian, laosian, dai ha malaisian. Just peadra da gontañ deus pelec'h e teuen ha da belec'h 'moa c'hoant mont. Klasket em eus deskiñ un tamm sinaeg, met digalonekaet on bet buan ! Setu implij a raen un albom poltred evit diskouez dezho piv on me, ha petra raen en tu all deus ar bed !

DS

Menezioù Pamirs e Tadjikistan

Labour skolidi

PARIS 1/13

E Pariz ez eus kalz a Vretoned, muioc'h eget e Roazhon pe e Brest. Bretoned zo deuet e Pariz da glask labour adalek fin an XIXvet kantved pa oa bet savet an hentoù-houarn etre Pariz ha Breizh-Izel. An daou arondisamant el lec'h ma'z eus kalz a Vretoned eo ar pevarzekvet hag ar pemzekvet peogwir emañ ti-gar Montparnasse just e-kichen. Lod eus ar Vretoned zo distroet e Breizh pa oant war o leve. Met reoù all zo chomet ha tamm-ha-tamm, gant ar vugale hag ar vugale-vihan, ez eo kresket niver Bretoned Pariz. *La Mission bretonne-Ti ar Vretoned* zo bet krouet er bloavezhioù 1950 evit degemer Bretoned ha deskiñ galleg dezho evit kavout ul labour. Bremañ eo disheñveltre : an dud a ya da *Di ar Vretoned* o deus c'hoant da zeskiñ brezhoneg...

©SO

Pennadoù tennet eus Taboulin «Pariz» 2014, gant Skolioù bublik Plounevez ha Diwan Pariz. TES Ti-Embann ar Skolioù - tes@ac-rennes.fr - 09 72 34 41 83 - www.tes.bzh

GANT FRILOUZ

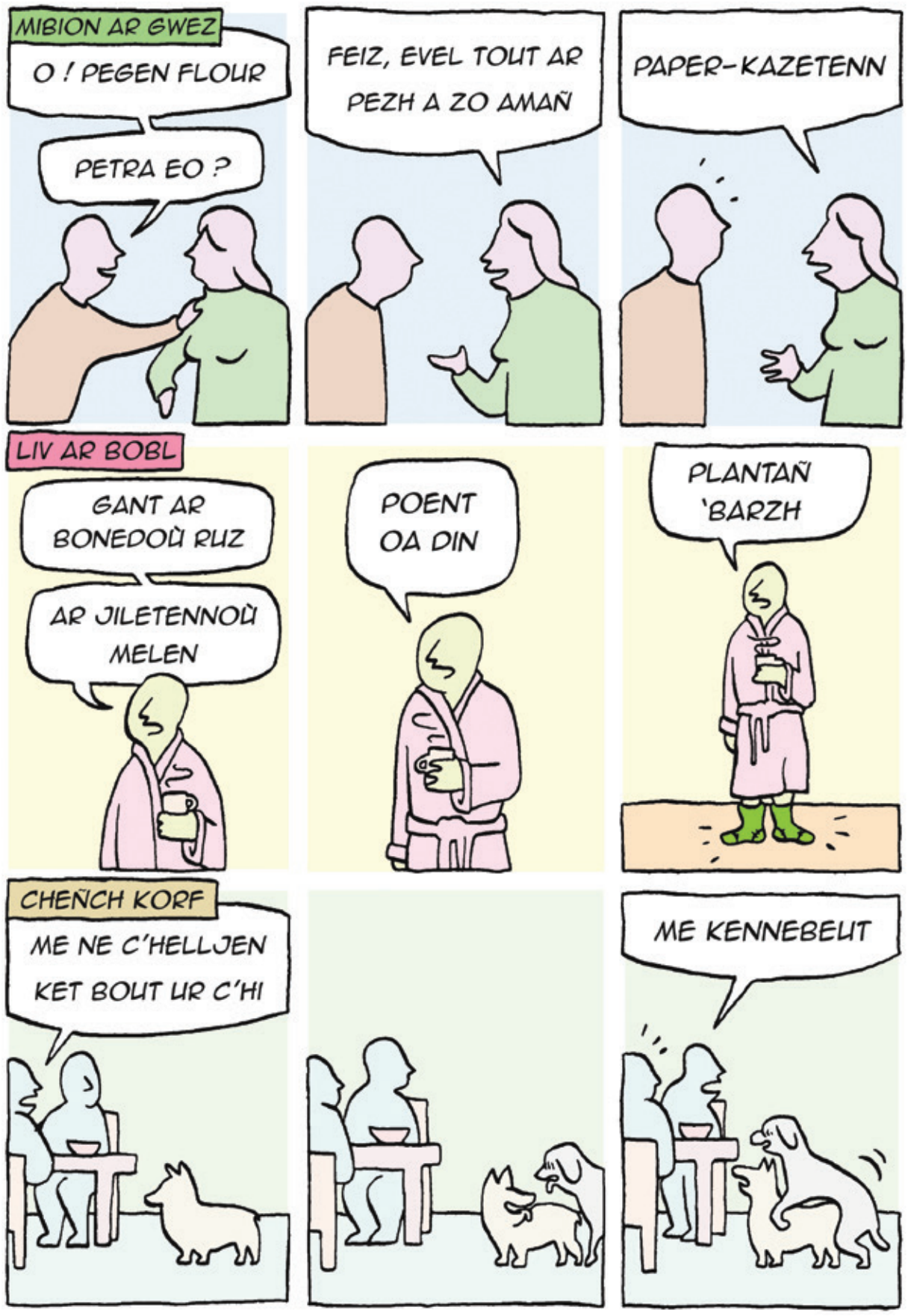

GERIOÙ-KROAZ

k486 *gant J.-F. Peden*

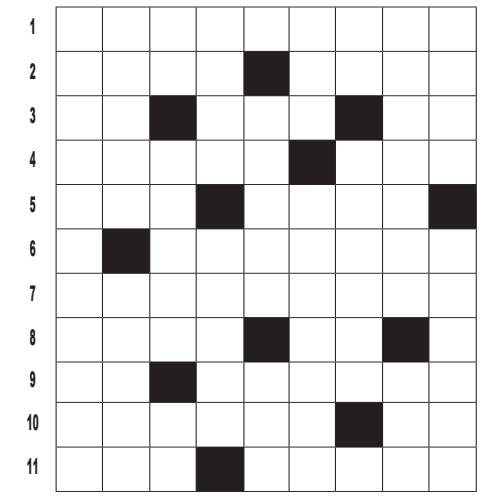

A-BLAEN :
- 1. Bro ar g/Costa Brava.
- 2. Den o treiñ an douar. Spontañ a rae.
- 3. Notenn sonerezh. Ur stêr eus Suis a gas he dour d'ar Roen. Harzoù Tremaouezan.
- 4. Gwerzh diouzh ar c'hresk. Mervel zo ..., dimeziñ n'eo ket (krennlavar).
- 5. Golo straed hiziv. Labourer-douar hag a laka douar dindan ed.
- 6. Eus Bro-C'hall. Bezañ bremañ.
- 7. Mont a ra pelloc'h eget ar c'hirri-nij.
- 8. Listenn ofisiel an dud a vor. Na Dim nag It.
- 9. Arouez an 63. Ledañ a raen un danvez blot ouzh ar voger.
- 10. Tachenn kirri-nij. Ober a rae ur prof.
- 11. Ne vern piv. Krial a raen evel ar yer.

A-SONN :
- I. Ne vez ket fardet an te gant ar benveg-mañ.
- II. N'ez ae ket en-dro, evel ur mekanik kozh. Gouzout, dec'h.
- III. ... pe kafe. Etre Kraozon, Kastellin hag Ar Faou. An div gensonenn eus anv an hini a zo arouez ar paourentez.
- IV. D'an 22 a viz Even war an deiziadur. Bez' ez eus meur a hini e pep liv.
- V. Holl eskern ur mellkeineg. Na dirak ur vogalenn.
- VI. An hini a lavar e ... pep tra / A ziskouez eo an azenañ (krennlavar). Dever.
- VII. Lenn eus ar Soudan. Notenn sonerezh. Kroc'hen du gant takadoù melen.
- VIII. Lakaet en douar. "E oa", e Bro-Wened (daou c'her 1/2).
- IX. Mont en amzer dremenet (trede gour lies). Troazhañ a raen.

SUDOKU

live aes

			6		5			
	1			7	9		8	
	8	2				5	6	
	7	9	5		3	6	2	
4				2				9
	2	8	9		6	3	7	
	6	7				9	4	
	9		3	6			1	
			4		2			

Diskoulmoù

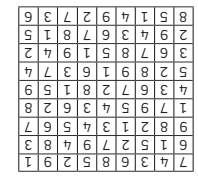

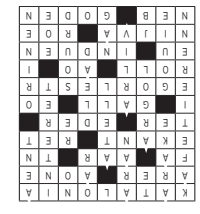

DA SELAOU

YAOUANK : FEST NOZ BRASAÑ BREIZH

gant Coop Breizh ha Skeudenn Bro-Roazhon

Coop Breizh : 15 €

Yaouank, ar fest-noz !... Al leurenn vras tommet he flanchod gant un 8000 dañser bep bloaz !
Ur bochad sonerien a zo tremenet dre "Park an Diskouezadegoù" evit brasañ fest-noz Breizh... Hag ar bed ! Evit Skeudenn e oa ar bloavezh 2018 hini 20 vloaz ar festival Yaouank.
Hag ivez an abeg da sevel ur gendastumad eus ar strolladoù brudet bet o seniñ eno. Ar gendastumad-mañ a zo bet kenembannet gant Coop Breizh e miz Gwengolo paseet. E-pad 74 mn e vo klevet anvioù bras ar festoù-noz e-giz ar Ramoneurs de Menhirs, Ar vreudeur Guichen, Startijenn, Hamon-Martin Quintet, An Teir, Digresk pe c'hoazh Krismenn & Alem...
Kement evit ar re graet o zoull nevez zo evel Fleuves ha Nâtah Big Band.

Peadra zo da bleustriñ a-raok 21vet abadenn ar festival Yaouank, e miz Du 2019 !

Evit gouzout hiroc'h war arvestoù ar sevenadur vreizhek e Bro-Roazhon : http://skeudenn.bzh/

SKINWEL

Brezhoweb TV

TUTO BREIZH (RANN 6) : FARDAÑ SISTR

Evit c'hwec'hvet rann Tuto Breizh eo en em gavet Juliette gant Jennifer Scouarnec 'ba sistrerezh Rozavern e Kraozon, evit deskiñ penaos 'vez fardet sistr.

FOETERIEN E JAMAIKA (KOULZAD 7 RANN 6) PORT ANTONIO – CLIFTON MOUNT DANS LA BLUE MOUNTAINS

Loc'hañ a ra ar Foeterien diouzh Port Antonio war aodoù hanternoz Jamaika evit mont da gaout ti Bob Marlay e Kingston. Krapat a raint goude war menez Clifton a-raok degouezhout en ur blantadeg kafe er Blue Mountains. ***Digwener noz da 20e45***

www.brezhoweb.com

Frañs 3

BALI BREIZH *d'ar Merc'her 20 a viz C'hwevrer da 00e20*

Taolit evezh, *ne vo skignadenn* ***Bali Breizh ebet d'ar sadorn 16****, abalamour d'ur genstrivadeg ski.*

Evit ur wech e c'helloc'h sellet ouzh Bali Breizh d'ar Merc'her da noz. Diskouezet e vo deoc'h ar pep gwellañ eus ***kenstrivadeg ar bagadoù e Brest*** *d'ar* ***Merc'her 20 da hanternoz.***

france3breizh.fr

ARZOÙ

Jil Daniel

DISKOUEZADEG DAVID HORVITZ

E Roazhon, er greizenn La Criée e kaver un diskouezadeg savet gant an arzour a Galifornia David Horvitz. Anvet eo *La forme d'une vague à l'intérieur d'une vague*, diwar ur varzhoneg savet gant David Antin. An diskouezadeg a seblant bout savet o c'hoari gant soñj ar chal hag an dichal. An arzour a oa bet pedet dija gant ar greizenn evit diskouezadegoù ur strollad arzourien, en deus savet amañ e diskouezadeg hiniennel kentañ.

An oberenn bennañ a zo graet gant 40 kloc'h, unan evit pep notenn a ya d'ober sonerezh ar ganaouenn breizhat "Luskellerez Vor". Lakaet int da seniñ a vareadoù gant sonerien pe gant ar weladennourien. Un tamm pelloc'h, war un daol e kaver sielloù a c'heller implij da voullañ ur follenn da zegas er gêr. Warno : *toi, nuage, pluie, rivière, source, mer, océan, lac, neige, rosée, glace, buée, onde.* War ar voger, skritelloùigoù a zo ivez strewet e kêr, lod e brezhoneg. War pep hini ur frazenn hanter kinnig hanter barzhoneg.

Er c'horn, *Carte de Bretagne un mercredi*, zo ur boked bleunioù sec'h bet dastumet e lec'hioù disheñvel e Breizh ar memes devezh.

Hag er foñs, er sal zu, *Nostalgia*, 15.000 luc'hskeudenn niverel graet gant David Horvitz a zo skignet an eil war-lerc'h eben. Pep hini o vezañ diverket ur wezh bet skignet war ar skramm. Mont ha dont e Breizh, kas ha degas bleunioù pe follennoù, strewiñ pe diverkañ sinoù, en ur mod e c'heller kavout ul liamm etre ar chal hag an dichal ha pep oberenn.

Betek skritell an diskouezadeg, lec'h ma vez skeudennaouet karr un den astennet war an draezhenn, a zo harpet war luskoù ha skeudenn ar mor. Daoust hag-eñ e vankfe un dra bennak d'an arzourien e Roazhon ?

"Stumm ur gwagenn e-diabarzh ur gwagenn". David Horvitz

SINEMA

Jean-Claude Le Ruyet

LES INVISIBLES (MATHURIN MÉHEUT)

Un film sevenet gant : Louis-Julien Petit (2018)

Gant : Audrey Lamy, Corinne Masiero, Noémie Lvovsky (1e42).

Lâret en doa Andy Warhol e vehe bet brudet peb den war an douar, ha surroc'h hiziw c'hoazh, gant ar stank m'ema bremañ ar c'hameraioù ha kement tele, radio, heb kontiñ ar pezh a red war ar web. Journalioù a gont un tammig c'hoazh memestra, daoust dezhe koll lennerion. Roet e vo ar gaoz deoc'h, tudoù, ha diskouezet e vo marse penn ho fri d'an oll, en ho korn-bro hebkén, mez marse e Pariz ive, ha mard oc'h chañseg, er bed a-bezh. Brudet e voc'h, ya, mez evid un herradig hebkén er radio pe en tele ; evid un deiz hebkén er journalioù. Ha gant roul an deizioù ne chomoc'h ket gwall bell e memoer soulgarget an dud. Brudet ha dianav war-un-dro. Brudet evel ur luc'hedenn, hag a ya da ged kentizh ganet.

Amañ e klask ar sevener, n'eo ket lakaad tud da voud brudet war ar mod am eus lâret deoc'h, daoust ma vo gwelet fasoù zo na vehent ket bet gwelet jamez paneve ar film-mañ. É klask sachañ hon evezh ema. Ha kontiñ a ra, rag setu aze mister ar vuhez, unan ouzhpenn. Pa soñjer mat, an dud n'ho peus ket gwelet o fasoù biskoazh pe klevet komz anezhe pe klevet o mouezhioù ur wezh d'an nebeutañ, ar re-se zo tre evel pa ne vehe ket anezhe. Fetiz e taont da voud kentizh ma ta deoc'h ur skeudenn bennag anezhe en ho koustiañs !

Neuze e taont da voud ho kempredidi. Mignoned am eus hag a zo bet enskrivet war ma roll mignoned n'eus ket pell zo. Na boud eh eus lod anezhe é vevañ pell braz a Vreizh e ouian eh eus anezhe, e ouian e vo posubl din un deiz bennag o gweled en-dro ha moned da eved ur banne kafe gante ! N'int ket er bed dianav : em heni n'eus heni ebed dianav..

Mez troc'homp berr ! E-mesk pobladoù stank an douar eh eus tud na zaont ket jamez e-kreiz leurenn ar vuhez. Chomel a raont war ar bordoù, war ar lezoù, ar gwrimennoù. Rag aloubet hag ac'hubet e vez ar c'hreiz gant ar re o deus dent evid krogiñ e-barzh pe daouarnoù evid toullañ o hent en engroez, da lâred eo e-touez an dud. N'eo ket ur prezidant bennag en doa komzet ag "ar re dizent", just a-walc'h ?

Ag ar rummad diwezhañ-mañ kentoc'h e komz ar film. N'eo ket ne garehe ket an dud-se kavoud ur lec'h er c'hreiz ive, tre evel ar re arall. Marse zokén ema aze o hunvre kàerrañ !

Mez abalamour d'un dra bennag n'hellont ket en em lañsañ : ur skoilh bennag, un diouver a argant, a chañs, a intrudu, a nerzh. Ur draig psikologel bennag, chomet d'ober e reuz en o speredoù a-c'houde m'emaint bihan, hag a lamm gante ar fiziañs rekiz evid kemer o lañs ha boud plom dirag o nesañ. Nawazh emaint e red ar vuhez ive ! Nawazh e raont o zroioù er bed-mañ ! Mez didrouz peurvuiañ, mez e-kuzh.

Evid lâred ar wirionez, n'int ket dianav oll. Un nebeud zo komedianezed bet gwelet e meur a film arall (filmoù é komz liez a dud diaezamantoù sokial gante, tud dilabour ha rac'h).

Mez gwir ive e vez gwelet maouezi tre evel m'emaint er vuhez, ha gras d'ar film n'int ket mui diweladuz.

Ha mar heuliont ar senario e ouiont penaoz henn magañ heb boud bet oblijet da voned en ur skol aktored evid deskiñ ar vicher : o buhezioù pemdez eo, setu toud !

Vad a ra arrest a redeg ha selled e-pad ur prantadig d'an nebeutañ douzh an dud-se, n'eo ket sur emaint ar re a wisk jiletennoù melen evid moned da zebatal e-kreiz ar c'hroashentoù...

RBG Radio Bro Gwened

Selaouit ar pennad-mañ war Radio Bro-Gwened. Bep gwener da 7e45 hag adskignet da 5e da noz. Pe dre an internet war www.radiobreizh.bzh : radio bro gwened > sinema

AR ROCHEDOÙ ALAOURET (2/2)

Gant Goulc'han Kervella

Moussa ha M'Dela, a-hervez, a garfe kregiñ en-dro gant o studioù er skol-veur. Dedennet e oant o-daou gant ar skiantoù.
- Ne garfes ket distreiñ d'az pro, Emerich ? Da sikour da bobl da sevel he c'hein ?
Diwezhatoc'h marteze er rafe, pa vefe deuet Erythree da vezañ ur vro zieub, digor he spered.
Da c'hedal ac'hann di ne felle ket dezhañ lakaat e vuhez en arvar. E dad-kozh da Leonce kennebeut ne oa ket distroet d'e vro ken e oa bet distroadet Mussolini.

Kenderc'hel a raent gant o hent, ken didrubuilh ha tra.
Ne oant ket nec'het gant paotred o lañsoù gwenn na gant ar valtouterien.
Gant ar reuz a oa er c'hêrioù bras, Tolosa, Bourdel, Marsilha, Lyon, Strasbourg, Roazhon, Naoned...
Emgannoù taer a oa er straedoù ha war ar plasennoù, savet fardelloù gant ar Rochedoù alaouret a-dreuz ar ruioù ha c'hwezhet tan enno. Strinket mein, drefen, boutailhoù Molotof, ruilhennoù ha boulennoù houarn ouzh ar CRSed, ar re-mañ o klask bountañ an dispac'herien en a-dreñv gant dour ha moged flaerius. Fizianñs o doa an tri divroad e vefent laosket en habaster betek Bro-Saoz.

Nepell diouzh Sant-Dizier avat e voe ret da Leonce chom trumm a-sav. Ur gwall-zarvoud a oa c'hoarvezet en ur c'hroashent. Aet ur c'harr-tan bihan d'en em sankañ dindan ur c'harr-samm bet harpet gant ar Rochedoù alaouret, ha lazhet war an taol blenier yaouank ar c'harr-tan. Mantret e oa paotr ar c'harr-samm en ur zisplegañ an darvoud d'an archerien. Tec'het e oa ar Rochedoù alaouret da guzhat, paneve div vaouez o leñvañ war ribl an hent, skoet-bras o spered. Ne oa ket an hini kentañ o vezañ bet drouklazhet evel-se.
Diwezhat e oa ha serret an noz pell a oa pa errujont e Abbeville, nepell eus kêr Amiens. Ret e oa da Leonce chom a-sav evit lakaat tir-eoul en e garr-samm. An tir-eoul-se hag a oa bet penn-kaoz d'an emsavadeg, pa oa bet anv da lakaat taosioù warnañ evit gwareziñ an endro.

"An endro !" a soñje Leonce. Ar pep brasañ eus ar C'hallaoued ne raent ket forzh gant an endro, an natur, gant m'o defe boued da lakaat leun o c'hof ha plijadurioù en o buhez.
Dazont o bugale, amzer da zont ar blanedenn zouar ? Ur pezh kaer ! "Roulomp ha roulomp atav, ar yaouankiz ne bad ket atav !" Ur bern kirri-samm a oa harzet war ribl an hent, stanket ma oa ar c'hroashent bras gant un niver bras a Rochedoù alaouret. Un nebeud archerien a oa bodet a-dal dezho, hogen ne oant ket evito.
Pegeit e padfe an abadenn, 'mit-hu ? Diskenn a reas Leonce diouzh ar c'harr-samm ha mont betek ur stal-voued, en tu all d'ar c'hroashent. Digor e oa c'hoazh. Un degouezh dreist evit ar mestr. Nag a ostizien, dre ret, abaoe ur miz ! Salv e padfe pell c'hoazh ar reuz !
Goude bezañ chomet pell hag hir o prenañ boued hag evaj, kemend-all a bratikoù a oa er stal, e tistroas ar blenier yaouank war-zu e garr-samm. War-hed ur c'hant metr bennak dioutañ e chomas sonnet : archerien a oa o tigeriñ lost ar c'harr-samm hag o sachañ an tri divroad du er-maez dioutañ. Hag ar Rochedoù alaouret o youc'hal outo kunujennoù divalav ha komzoù dismegañsus :
- Mat zo graet dezho ! Ni eo a zo o paeañ tailhoù evito. Ar re-se n'o deus ket ezhomm da baeañ na da labourat. Ret eo troc'hañ ar sikourioù dezho. Kas anezho en-dro d'o bro !
- Petra zo en em gavet ? a c'houlennas Leonce digant ur paotr a oa o filmañ an darvoud gant e bellgomzer. "
- Ur c'hamalad deomp a oa aet da staotat e-kichen ar c'hamion. Ha klevet trouz gantañ ennañ, tud estrañjour o kaozeal. Galvet an archerien. Re gast ! N'int ket bet pell ganto.
- Ya, ya, a lavaras ur gwaz all e-kichen, gwelloc'h hor beus graet eget ar valtouterien ! Entremar on da lakaat va anv da vont da archer. Kas lizher ha va CV dezho. E-mod-se em bo labour, da vihanañ.

Hag an holl war-dro ha diroll da c'hoarzhin.
Kas a reas Leonce paotr ar pellgomzer da ruilh e-touez ar Rochedoù alaouret all ha mont d'ar red etrezek e garr-samm...

Penaos e "Ya !" ar bed

An abadenn radio-mañ a vez kinniget gant Arvorig FM. Bep gwener noz, da 8e10, e vez lennet danevelloù Goulc'han Kervella. ***A-benn ar Gwener 15 a viz C'hwevrer e vo lennet gant Goulc'han Kervella an danevell "Penaos e teuas Enez al Legumaj da vezañ Enez Werc'h."*** *Embannet e oa bet er gelaouenn-mañ e miz here 2010.*
Adskignet e vo "Penaos e "Ya !" ar bed": D'ar Sadorn da 4e30 gm ; d'ar Sul, da 11e30 mintin.
Podkastoù war lec'hienn arvorigfm.com

KAN AR BED

Ul levr-pladenn gaer gant tresadennoù a liv, skeudennet gant Geoffroy Berniolle, diwar ur gontadenn brezhonek ha gallek skrivet gant Clara Colin.

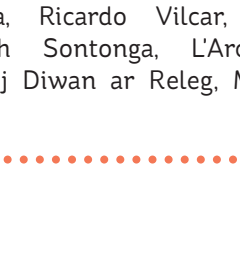

Serret eo an noz sioul war Vreizh. Sklêrijennañ a ra al loar Menez Are. Emañ Liza, ur plac'h vihan, o kousket en he gwele. Ur vouezh flour a lavar dezhi : "Sandmañnchen on-me, an aotrou Kerarbornig. Dianket en deus Laz-seniñ Sonerezhioù ar Bed e holl venvegoù. Strewet int e meur a vro. Kerzh buan da glask anezho ! Warc'hoazh da noz e vo sonadeg vras e chapel Sant-Mikael."

Ha hi ha mont gant hec'h arzhig Moutig, eus an eil bro d'eben, Alaman, Rusia, Euskadi, Arc'hantina, Kabilia, Suafrika, Bolivia, Sina, Korsika, Bro-Saoz, Tahiti, Katalonia, ha distreiñ da Vreizh. Da bep bro e klever ur ganaouenn lakaet ha kanet e brezhoneg (Brahms, Mikel Laboa, Ricardo Vilcar, Idir, Enoch Sontonga, L'Arcusgi, Skolaj Diwan ar Releg, Manu Chao, Youenn Gwernig, ha sonioù hengounel). E pep bro e rank Liza ha Moutig klask ur benveg dianket (Balalaïka, taboulin, zampoña, gitar, gaolviolin, fleüt, oukoulele, trompilh...). Ur c'hoari plijus ivez evit ar vugale hag ar re vras.
Eeun eo an istor, brav e vefe bet gwelet ar sonadeg vras da echuiñ, gant an holl venvegoù bodet adarre hag o seniñ, da heul ar ganerien war Tuchenn Mikael. Ha kaout ivez un notenn gant un dresadenn eus pep benveg, kement ha deskiñ muioc'h a draoù diwar-benn sonerezhioù ar bed. Kaer-kenañ al livadurioù avat ha dudius-meurbet ar sonioù hag an tonioù eus 13 bro disheñvel. Ouzhpenn kant a oberourien, a ganerien hag a sonerien eus Breizh ha broioù all. Korkambr Vibrations Roazhon, Laz-mouezhioù Kana Plougastell, Bulgarian Symphony Orchestra, na pa ve ken. Enrollet int bet e Sofia, Laval, Bro-Spagn, Korsika, Roazhon, Kemper, Pariz... Un digarez evit ar re vihan hag ar re vras da ober anaoudegezh gant sevenadurioù ar bed.
Gwellañ gourc'hemennoù ha brasañ meuleudioù da Arno Elegoet hag d'e skipailh Bannoù-Heol evit ar pezh mell labour-se eus ar c'haerañ ha talvoudusañ.

GK

Kanarbed.bzh.b-heol.com

LA MAISON MINÉE

Embann hag adembann a ra Mouladurioù Aber, renet, evel ar gelaouenn lennegel Aber, gant Pierrette Kermoal, oberennoù brezhonek ha gallek Tangi Malmanche (1875-1953), a-drugarez da Charlez Stockmans, mab-bihan ar skrivagner. E 2014 e oa bet kroget ar raktres bras ha dispar-se. Adembannet eo bet ar pezhioù-c'hoari hag ar c'hontadennoù diviet : *An Antekrist, Marvailh an ene naonek, La femme du couvreur, La veuve Arzur, Les Païens, Kou le corbeau*...Hag embannet evit an dro gentañ pezhioù-c'hoari gallek : *La légende de saint Tanguy, La maison de cristal, Les androgynes, L'horrible assassinat de monsieur Talabardon, Tsuaf-Faust à l'envers, Confusions, Le viol de madame Petitfard* ; ha romant nemetañ, e galleg, Malmanche : *La Maison Minée*, skrivet gantañ diouzhtu goude ar brezel 40'. Levrioù moulet brav ez eus anezho, skeudennet kaer-kenañ gant an arzour Steven Maze.
Perak embann oberennoù e galleg gant un ti-embann brezhonek, 'mit-hu ? Evit anavezout an oberenn penn-da-benn. Evit diskouez n'eo ket pezhioù-c'hoari divyezhek Malmanche troidigezhioù ger evit ger eus an eil yezh d'eben. He spered da bep yezh ! Donoc'h eo awen ar skrivagner e brezhoneg, yezh e galon, tostoc'h ouzh ene Breizh. Brav-kenañ eo ar pezhioù gallek ivez, yezh e spered, muioc'hik diwar-c'horre avat, hogen goveliet ha skrivet mat-tre e galleg flour, leun a fent. Ret eo da Yann lenner anavezout an daou du eus oberenn ar "mestr-gov" hag eus e bersonelezh.
Oberenn ziwezhañ Tangi Malmanche hag e romant nemetañ eo *La Maison Minée* (An ti minennet ?). Tremen a ra an istor e miz Gouere 1944. O tilestrañ emañ an Amerikaned, war aodoù bro Normandi, abaoe miz Even. Brezel a zo war-dro, eta. Un ti bihan en deus an haroz a gont an istor (Malmanche e-unan, 'mit-hu ?) e kêr Dives, nepell diouzh Caen. Urzh a zo bet roet dezhañ da guitaat e di abalamour d'an emgannoù. Hag eñ war an hent gant e garrigell etrezek Pariz, dre Trouville (Kerdoull pe Kergleuz ?). En em gavout a ra e Rienville (Kernetra ?), ur gêr ijinet gant an oberour. Eno e chom an haroz ur pennad mat a amzer, en un ostaleri deuet mat gant an Alamaned.
Kejout a ra gant un Alamanez kevrinus, Lotte hec'h anv, sonerez anezhi, en ur maner iskis anvet Bagatelle (Fariel ?)... Ar pennad dudiusañ eus an imram hag eus ar romant. E-giz e pep oberenn, gant Malmanche, koulz lavaret, eo kemmesket an hunvre, pe ar faltazi, gant ar wirionded. Dreist eo frammet an istor, skrivet e galleg eus ar c'hentañ troc'h. Ha fentus dreist-holl, daoust ma tremen e-kreiz ar brezel. Gant goaperezh soutil e liv an oberour an darempredoù etre an Normaned hag an Alamaned. Darempredoù mat, diouzh doare, evit Gallaoued a oa, d'ar mare-se. "An Alamaned, 'mit-hu ? Ac'huberien hardizh, hogen reizh !" An Amerikaned eo a zeu da lakaat freuz etre an dud, a-benn ar fin ! "Salv e vefe chomet ar Boched ur pennadig all c'hoazh er vro. Mat ez ae ar c'henwerzh en-dro, a-drugarez dezho !" Iskisat tra, n'eus meneg ebet eus Breizh er romant, Breizhad ebet. Gall eo an haroz, penn-kil-ha-troad. Malmanche, ur skrivagner daou du !

GK

Aber. 15€.
Pierrette.kermoal@orange.fr
www.aber-bzh.info

E gallaoueg

LEZ BMC

Patrick Dreano

Petra an diaoul a zinifi an teir lizherenn-mañ ? Pa lârin deoc'h e vo komzet eus arme, maouezed ha reizh, ho po komprenet diouzhtu, n'ho po ket ?

Lez "Bordel Militaire de Campagne", v'la de qhi qe lez treiz lettrs-la, il nouz ramenent. Il n'n ét pus de yeùz ao journ d'aneit, maez il n'n a longtemp étae mencion, a toutes lez gherres, faot ben dire, depeis yelle de 14.

D'aprés q'ella a començae od Philippe-Auguste, roê de France de 1180 a 1223. Sti-ci,

q'avaet menae la permiere coêzade, n'en taet horni[1] de ouair raporter qe sez soldards s'entr boucardaent[2] ou ben parforçaent[3] lez fames du côtae de la Palestine. Den le coup, il fit amener toute ûne bateley[4] de fammes pour qe lez Coêzaes pouaent jouer a la beyte a deuz dos[5] od yeùz. Si faot vair un bon côtae den l'afaere, ét l'ameindrissement dez forçaijes.Tourjous ét-ti q'ét de memme q'ella se comencit. 'ét pâmaenz od la colonizâcion qe lez BMC, il vont s'ébelucer[6], memme s'il ont pas core le nom. Maez lez permiers sont ren qe pour l'armey d'Afriqe. Probabl qe lez Uropeiens terouaent pas ella[7] net cretien. 'ét a la gherre de 14 q'il va s'en monter sus la toute[8] France, core pour lez soldards d'Afriqe.

La permiere dez raezons, ol ét de race. Lez comandouz del'Armey voulaent pas herme[9] en tout qe dez Afriqhaens se seraent acoqhinae od dez fammes du payz. L'aotr raezon, ét la napllaeze[10]. A jouer du qelot[11] ren q'od dez atitreys, ella empozaet la maladiy de se louer den la populâcion. Pas de maitiae, le mao va s'égalher[12] diqa se mettr sus 400000 de monde. E lez maladiys du qelot se sognaent pas de façon a temp-la.

Lever dez BMC, ça q'ét den pas aoqhûne loê. Ella s'ét don faet de memme tout a l'avenant[13]. Y avaet pâmaenz ûne soête[14] de "maettrs d'otels" qi fezaent aotour du pllacement dez gedelles[15]. Par le faet, ça taet dez houliers[16] qi menaent l'afaere. Entr lez deuz gherres, y en a bentôt yun den chaqe vile, de BMC e la fais-ici, il portent le nom d'ofice. Maez ét surtout den lez coloniys q'il va s'en monter hardi.

Depeis 1946, lez houles[17] sont pus perminze den la toute France, maez en Indochine come en Aljeriy, il va s'en monter, choze qi sera parlevey[18] od l'Armey yelle-memme qi vait la un bon défutement[19] pour sez troupes. Pour ella, ét pas dez fames a venir d'Urope qi raqhiteront[20] de catins, maez dez fames de la-lein. Sus la toute France aprés 1947, il s'en treue core, dez BMC maez ren qe pour lez siuns a venir d'Afriqe d'a Haot. Core ûne fais, ét pour lez memme débllâmes q'a la gherre de 14. En Indochine, lez maladiys du qelot tuaent aotant de monde bentôt come le Vietminh. V'la pourqhi q'il avaent montae ûne grande houle a Saîgon, eyou qe lez catins taent suelhue[21], qhession de propetae. Lez soldards pouant jouer od yeùz ren q'aprés avair passae

ao devant d'un infirmier qi lour ardilhe[22] lour ghiberlet[23] od du permanganate. Maez faot savair q'il taent 8% den lez Uropeiens a avair la napllaeze. E ben pus fort d'aprés cez lez Magrebins otouben[24] lez Afriqhaens. Aprés lez soldards parti d'Indochine sus l'arevers[25] de Dien Bien Phu, qhi q'il n'n ét advenu dez fames-ilae ? Si dez istoêriens ont peù encercher sus lez BMC en Indochine, invencion pour yeùz de savair, biao qe de ghetter[26] pâmaenz.

Cant en sonje den yeuz q'ont jouae du qelot par cez nouz od lez Alemands, probabl q'il ont pas zeù biao temp yeùz netou.

Pas émayant[27] aloure q'a Dien Ben Phu, il n'n ét q'ont prinz le fuzilh contr lez Viets, il savaent ben qhi q'il taent a s'atendr. D'aprés pâmaenz qe lez Viets araent envyae en esprés dez catins passer la napllaeze ez soldards françaez. 'et de memme q'en espliqe pourqhi q'un coure[28] de napllaeze avaet prinz tout un batalhon en 1948.

Aprés l'Indochine e l'Aljeriy écheviy[29] ben écheviy de l'Armey françaeze, il va pus rester de houle en France ren qe pour lez lejionaeres a Calvi diqa en 1978. Maez il va core s'en terouer yun en Ghuyane diq'en 1995. E core, il a minz la barre[30] caoze q'un houlier berzilien terouaet

E brezhoneg :

1 og	*16 houlierien*
2 en em sodomient	*17 fouzhtioù*
3 palforsent	*18 kalonekaet*
4 bagad	*19 dudi*
5 c'hoari koukou	*20 talvezo*
6 diorren	*21 heuliet*
7 an dra-se	*22 lindrenn*
8 brobennat	*23 pitouch*
9 tamm ebet	*24 pe*
10 naplez	*25 drouziwezh*
11 rev	*26 klask*
12 skuilhañ	*27 souezhus*
13 a-gengrad	*28 kleñved-red*
14 kevredigezh	*29 disammet*
15 gisti	*30 serret*

ER GOAÑV

Job an Irien

Ar goañv a ro deomp bep an amzer devezhioù sioul, hep re a yenienn, na re a c'hlav, 'lec'h ma c'heller ober war-dro al liorzh, hag er memes tro lezel a-gostez an holl drubuilloù a zebr hor spered. Kroget 'm eus er mintin-mañ gant ul labour hep fin : distagañ diouzh ar mogerioù an iliav a c'holo kalz anezho, ha da gentañ re ar c'hrañch. Amañ e rankan anzav on chomet souezhet-mik.

N'em boa ket taolet evezh ec'h en em gave bremañ an iliv betek e diabarzh ar c'hrañch. Ken goloet eoa ar voger en diavaez gant an iliav, ma ne veze ket gwelet ken unan eus ar prenester. Ur mell labour eo dispegañ evel-se an iliav diouzh ur voger, rak e wrizioù a za don a-wechoù etre ar vein. Evel-se eo hor buhez re alies ; lonket 'vez hon amzer gant ar bernioù traoù da ober, ha ne soñjomp ket a-walc'h ken er pezh a zo an talvoudusañ evidomp : bevañ, sevel mignoniaj, ha trugarekaad evit ar vuhez.

Goude lein, peogwir em boa un tammig amzer c'hoazh hag e oa klouar an amzer, on bet oc'h en em gannañ gant an drez. Un afer all eo ! Er goañv, ne weler ket kalz an drez, rak koll a reont o delioù. N'eus anezho nemet en un tachad, met ne ouien ket e oa kement-se. A gement m'am eus soñj, ne oa nemet un drezenn er c'horn-se daou vloaz 'zo. Hiriv 'm eus bet da glask ober o stal d'un ugent bennak, ha lod anezho ken tev ha va biz-meud. Ouzhpenn-se an drez a ra kalz gwrizioù, en daou benn zoken, hag int diaes-diaes da dennañ. Tennet 'm eus ar re 'm eus gellet, ha troc'het ar re all a-rez d'an douar.

En nevez-amzer e rin mat taoler evezh ouzh ar re-se ha miret outo da sevel en-dro. 'N eur ziwriziennañ an drez e soñjen ennon en va-unan : "ar re-mañ 'zo ken gwazh hag hor plegoù fall; kaer e vez klask en em zizober anezho, atav e chom ur wrizienn bennak !"

Hag zo deuet soñj din eus komzoù ur c'hantik kozh, a anavezit marteze c'hoazh : "Ar maezioù am c'helenn kenkoulz hag ar gouziziekañ doktored !" Re wir eo, pa gemerer amzer da soñjal un tamm !

BILAÑS ARSELLVA AN ENDRO E BREIZH

Paol Mingant

Kentelius e meur a geñver eo danevell an *Observatoire de l'Environnement en Bretagne*, memes m'eo kinniget d'un doare melestradurel.

Marteze a-walc'h emaoc'h en ho kengumuniezh gant sistem diveskañ al lastez poubelenn liv melen ha poubelenn liv gwer. Ha gouzout a rit e vez tretiñ lastez ar boubelenn wer 6 gwech koustusoc'h eget an hini velen, lastez adsiklabl enni. War zigresk ez a ar c'hementadoù sañset dizimplijabl (poubelenn wer), eus tro 250kg dre annezad e 2010 da 200kg bremañ. Hogen na gorrek eo ha na pell omp eus ar gont avat. Hervez ar studiadenn ez eus d'an nebeutañ 68% a lastez adsikabl c'hoazh er poubellennoù liv gwer. Er gêr omp kustumet da ziveskañ lastez dibaoe ur c'hard kantved.

Hep ober strivoù e taolomp-ni bremañ tro 1,5kg lastez dizimplijabl dre viz pep hini (ha nebeutoc'h e-pad an hañv). Ma vije an holl oc'h ober heñvel e lakfe strollegezhioù rannvro Breizh da espern 25 million a euroioù bep bloaz, da geñveriañ gant ar 7 milion € dister gouestlet gant Rannvro Breizh da skoazellañ yezhoù ar vro. Kregiñ a ra pleustr an emrenerezh gant ar pezh a c'hellomp ober hon-unan er gêr eta, er gegin hag er jardin zoken.

Un tem all dedennus da studial eo hini an energiezh. Gouest eo Breizh (4 dpt) da bourveziñ 11% eus an energiezh bevezet pa na voe nemet 5,5% e 2000. Gwellaennoù zo, gras d'an tredan dre avel. Goude bezañ tremenet dre ur pik e 2000 betek 68MWh dre annezad eo digresket bremañ ar bevezerezh dre zen da 50MWh evel e 1990. Disoc'h brav, nemet dre m'eo kresket ar boblañs e chom ar bevezerezh hollek ken uhel hag e 2000. Digresket eo a-galz lod ar gremmoù fosilek nemet e kresk dibaouez bevezerezh an tredan (+10% dibaoe 2000). Tremen 70% eus an tredan bevezet a chom neuze a orin nukleek.

Evit ar re a nac'h dibab etre petrol ha nerzh nukleek ez eo mallus en em ouestlañ d'an tredan adnevezus, o vezañ perzh war-eeun e-barzh Enercoop da skouer. Lañset mat eo ar c'hevelouri-mañ o vodañ bremañ 2500 keveler war 4 departamant, ha 7000 pratik. Divizout a reont paeañ gwir priz an tredan ha n'eo ket priz faos war raval an tredan -nukleek.

Un trede kraf a ranker gouestlañ d'ar bioliesseurter, ken mantrus m'eo stad an traoù. 18% eus ar spesadoù loened zo en arvar bras pe vrasoc'h. Diwar 192 spesad labous neizhier evezhiet e konter 69 en arvar da vont da get. Evit ar plant bleuniek hag ar raden e lakaer 214 spesad o vont da get diwar 1827 spesad.

Mankout a ra ur poent war an amprevaned : re risklus a-fed politekerezh, e liamm gant al louzeier lazh-amprevan ? Re luziet a-fed klaskerezh skiantel ? Digresk an niver a laboused ha kudenn ar gwenan a c'hell reiñ da gompren pegen drastus eo memestra.

Stourm a-enep ledañ pistrioù a bep seurt war an trevadoù a ranker derc'hel d'ober, anat eo. Bez' e c'heller ivez kregiñ e-barzh ar jardin. Treuzfurmiñ anezhañ e liorzh-repu evit laboused hag amprevaned. Un toullad plant frouezh evit magañ laboused a c'heller staliañ er c'harzh evel ar skav, gwez sorb, kotoneaster, lugustr ha kement zo. Bod merien korn al leton a vez furchet gant ar gazeg-koad tra ma plij d'ar pabored lonkañ forzh had c'hwervizon...

Ul liorzh digenvez a seurt-se na gemmo ket kalz a dra, 10 000 anezho en un tolead a zegaso un efed anat.

Pep hini a c'hell oberiañ evel-se diouzh he mod. Seul reishoc'h a se e c'heller neuze dougen klemm ouzh ar stad pa ne ra ket he labour.

Gant al lennerien

AR FLAMANKEG*

Er pennad kentañ skrivet get F. Lécuyer em eus lennet e oa digomprenadus Flamankeg ar C'hornôg (heni ar 'Westhoek' a Frañs an Norzh) da gomzerion yezh ar Broioù-Izel (izelvroeg? - nederlandeg?).
Souezhet mik on bet ! A-dra-sur nend eo ket aes anezhañ da gompren met an diforc'h etre ar parlant-se hag ar yezh lennegel nend eo ket brasoc'h eget an heni eh eus etre parlantoù Breizh hag ar brezhoneg lennegel (hag etre ar brezhonegoù lec'hiel-se o-unan) ; diferañs er c'heriaoueg, diferañs en "distrip".
Un dornlevr e flamankeg ar 'Westhoek' zo genin er gêr, a ra tu din da gomparajiñ etre ar (rann)yezhoù izelc'hermaneg-se. Doc'hpenn-se em boa sonenrollet mamm ur gamaradez, ur Flamankez anezhi, é lenn din un nebeud kentelioù izelvroeg tennet a-zoc'h ar metod Asimil : choaz gerioù lezet a-gostez, ne oa ket peadra da voud kollet mik fed a zistagadur. Tu zo bet din selaou doc'h milourion ag ar Broioù-Izel a oa tolpet en un davarn (lec'h kultur 'el ma oar pep-unan) : moien erbed da lâret hag izelvroeg, flamankeg, alamanteg an Norzh pe daneg e oa, d'ar c'hentañ pozioù, hervez piv a oa é komz. Goulennet em boa get unan anezhe a-ven e taent : Broioù-Izel razh anezhe ! Splann a-walc'h rak e kontent brav kenetreze an holl anezhe hep jubennour.
Er broioù-Izel am boa bet tu da glevet a bep seurt distagadurioù, gwall bell a-zoc'h pezh a zegouezh get ar galleg a-vremañ, àr-bouez galleg ar C'hreistez, ha c'hoazh. Neuze e hañval genin ne zlehe ket kompren rannyezh ar C'hornôg bout ken diaes dezhe, daoustoc'h ma nend eo ket aes a-grenn, avat : selaouomp doc'h hon brezhonegoù, da skwer.

Interesant-bras eo pennadoù F. Lécuyer a-du-arall. Met ni zo bremañ en ur bed eskemmoù etrebroadel ha nend eo ket sur e vo dedennet razh an dud yaouank get parlantoù lec'hiel mui-pe-vui. Neoazh, skrivagnerion Velgiad zo a skriv e rannyezh o bro (gerioù ha kenereadur) edan gwisk an izelvroeg ofisiel. Un tammig evel ma vez graet a-wezhioù amañ e Breizh. Pinvidikoc'h. Un diskoulm ? D'ar rummadoù kozh eo treuzkas an distagadur hag an troiennoù lec'hiel, ar re yaouank a choazo ? **DA**

*** : "flamankeg", "flamanteg" pe "flandrezeg" :** ar daou gentañ da skeudenniñ yezh ur genel, an trived da skeudenniñ yezh ar Flandrezidi, annezidi ar Flandrez ha nend eo ket atav ar flamankeg o yezh vamm. "Flamankeg" a hañval gwell din ; "flamanek", implijet get F. Lécuyer, a seblant direizh un tamm ; met pa welomp "alamaneg" er geriadur, e-lec'h "alamanteg" hennañ diwezhañ natureloc'h d'ar vrezhonegerion... **"alamaneg"** a gouchehe gwell ged yezh an Alemanni, pobl kozh germaneg bet diskennet a-zoc'h Bro-Alamagn ar C'hornôg da Vro-Elzas ha da Suis. Evel ma oa bet skrivet get unan bennak e Ya ! ne vehe ket fall unvaniñ an anvadurioù-se, en ur mod poellek memes-tra. Meritiñ e rahe ur pennad dediet a-espres-kaer. Gwelet em eus e oa gwall varius an anvioù broioù e Ya !

UN DEVEZH-STUDI KINNIGET GANT KEAV*

(Kamp etrekeltiek ar vrezhonegerien) A ginnig deoc'h un devezh-studi diwar-benn :

Diouzh ar mintin : Al lennegezh vrezhonek a-dreuz ar c'hantvedoù, displeget gant Paskal Tabuteau.
Mont da vale dre hentoù-treuz al lennegezh e brezhoneg, abaoe gwerzennoù Ivonet Omnes betek oberennoù ar bloavezhioù 50' ha 60'. Pezhioù-c'hoari kozh ha nevez, barzhonegoù, Barzhaz-Breizh, kelaouennoù e brezhoneg an XIXvet hag an e kantved, Gwalarn hag he susitourien... digarez ho po aze, gwalc'h ho kalon hag ho spered, da glevet pe da adklevet, berr-ha-berr, istor lennegezh ur yezh bet rebechet dezhi, re alies, da vezañ bet, a-viskoazh, ur yezh... hep lennegezh

Goude kreisteiz, da zibab etre :
Brezhoneg Leon e pell pellañ Kerne : Ur sell war yezh kaer an Enez-Sun, ha war ar gounid a c'heller tennañ anezhi evit pinvidikaat ar brezhoneg, displeget gant Pêr-Iwan Kersuleg. Ur sell a-vras war dibarderioù yezh "Kear" (dle. an Enez-Sun), a-fet : distagadur, geriaoueg, hag ereadur en ur vont diwar tammoù enrolladurioù ha tammoù filmoù.
Ostilhoù niverel e brezhoneg, displeget gant An Drouizig : Meziantoù, arloadoù, difazier, lec'hiennoù web... Un dornad a ostilhoù niverel a zo e Brezhoneg, met n'eo ket aes gouzout petra ha penaos ober ganto. Kinniget e vo ur renabl eus ar raktresoù pennañ ha penaos staliañ ha kefluniañ anezho evit o lakaat e brezhoneg war ho pinviji. Gallout a rit degas hoc'h urzhiataer, pellgomzer hezoug pe alc'hwez USB.

D'ar Sadorn 23/2/ 2019, da 9.30 eur,
er greizenn amzer-Nevez, e Plañvour.
Priz an devezh : 29 € (mizoù pedagogel ha pred).
KEAV *22 hent Mouliouen 29000 KEMPER*
keav@keav.bzh / sofilehunseg@gmail.com

Istorioù brav a vank evit ar vugale

Ha n'int ket troidigezhioù, met istorioù krouet amañ gant tud ar vro, asambles gant stummerien dispar.Setu perak o deus soñjet Fea (aozer Priz ar Vugale ha Priz ar Yaouankiz), Keit Vimp Bev ha Keav, aozañ stajoù digoust evit ar berzhidi, kuit dezho da brientiñ un istor, da gas, un devezh bennak (e 2019, e 2020...) da vout ur skrid evit ar voused, ar vugale, pe ar re yaouank.

Setu neuze daou staj e-pad vakansoù C'hwevrer :

- d'ar Meurzh 12/2 da 10e e ti ar vro Karaez : gant Yann Gerven, deskiñ kregiñ ur gontadenn. Goude merenn, da 2e, penaos skrivañ un istor evit ar vugale ? Istor Priz ar Vugale ha Priz ar Yaouankiz. Labourat war ur raktres kaset gant pep stajiad.ez. Digoust
- d'ar Meurzh 19/2, e skol Diwan Kemperle - 10-17e, staj margodennoù gant Klaod Yann ar Ruyet. Penaos reiñ buhez d'ul loa, d'ur vroust dent ? Penaos ijin un istor dispar gant nebeut a dra ? Digoust

Evit lakaat hoc'h anv :
06 79 14 96 87 - pe dre bostel afea@laposte.net, pe fanny.chauffin@laposte.net

Skol Diwan Rianteg :

zo é klask un **tisavour TDT** (Ti hag a Zegemer Tud) rummad 5 evit raktres brasaat ar skol. Trugarekaat da zegas doereioù deomp. KDP skol Diwan Rianteg ***Muioc'h a ditouroù :*** aep.rianteg@diwan.bzh

Baleadenn en Douvez

Kendec'hel a ra Frank Bodenez da ginnig baleadennoù troet war glad bro Brest. Goude Brest hag ar Releg-Kerhuon, emgav disul o tont (17/2) e Gwipavas. Dizoloet vo ribloù an Elorn adalek an Douvez, tachenn-vor Gwipavas. Emgav da 10eur dirak iliz Sant-Eozen ! (*"Saint-Yves"* e galleg)

Emgav 'zo

da aozañ ar stourm **a-enep ar greizenn gaz**, d'ar Gwener 15 da 8e30 noz, e Egorenn ar Gapusined, straed ar Gapusined e Landivizio.

Gant *Drig*

DIVIZ MEUR : GWELLOC'H EO CHISTR BREIZH EVIT HINI NORMANDI ?

Ya !, Sizhunieg
Journal hebdomadaire Nº 714
du Vendredi 15 Février 2019
1,5 € an niverenn / le nº
66 € ar bloaz / l'année
N° CPPAP : 0622 C 86790
embannet gant / édité par :
Keit Vimp Bev, 29520 LAZ
02 98 26 87 12
Rener embann / Dir. publication :
Y-F. Jacq, yf.kvb@orange.fr
Kenurzhier / Coordinateur :
Y-F. Jacq, yf.kvb@orange.fr
Maketenniñ / Mise en page :
Gireg Mouton gireg.kvb@orange.fr
Koumanantoù / Abonnements :
M. Gallais, keit-vimp-bev@wanadoo.fr
Moulet gant / Impression :
Le Télégramme, 7 voie d'Accès au Port, BP 67243 – 29672 MONTROULEZ/MORLAIX Cedex
Ar pennadoù sinet ne engouestlont nemet kiriegezh ar re o deus o skrivet.

SOUBENN EVIT SIKOUR

En holl zepartamantoù e vez eus "Habitat hag Humanisme ». E Penn-ar-Bed e konter 40 ezel tro-dro da Gemper ha 10 tro-dro da Vrest. Merañ a reont 50-55 lojeiz a feurmont d'ar re o deus diaesterioù :

Alies e c'hoarvez ne c'hell ket ur perc'henn feurmiñ e vadoù rak aon en deus eus an stad ma vo rentet dezhañ. Deus un tu all eo diaes kaout da lojañ pa ne vez ket yac'h ar gounidoù.
Ober a ra "Habitat hag Humanisme" bazh-valan hag an holl a gav o c'hont. Pa vez adfeurmet ur savadur e oar hag e asant ar perc'henn. Evit hemañ e vo "Habitat hag Humanisme" ar feurmer, zoken ma oar-mat e vo tud all, e fin ar gont.

Deuet eus pell

Merañ kement a lojeiz a goust ker. Kopiet o deus ur mennozh deuet dezho eus Le Puy en Velais. Abaoe 5 bloaz e aozont hag e werzhont war-dro 500 litrad soubenn. Dibabet o deus mignoned Patrick Prigent, izprezidant abaoe 2013, ober heñvel. Harp o deus kemeret war ur rouedad mistri-keginerien, "Les toqués de la Pomme-de-terre"– mistri-kegin brudet eus Breizh – a felle dezho ober un dra bennak a seurt se dija. "17 o deus embannet bezañ prest da c'hoari an taol. Dre ma vefe bet graet e Kemper hon eus kavet dereat goulenn hag eñ e oa c'hoazh re all a vefe dedennet." En holl int 21 bremañ. Pep mestr-keginer a ra e soubenn, etre 20 ha 25 kilo, hervez ar repike, digoust.
Ken digoust all e ro ar stal Metro ar podoù e kartoñs evit lakaat ar soubenn. Ne chom d'ar pratik nemet c'hoaz e rekipe, paeañ 5€ an hanter-litrad – evit daou zen, dre vras – ha mont ganti. Nemet e kavfe gwelloc'h chom war plasenn Terre-au-Duc e Kemper evit debriñ anezhi ouzh son ar strollad iwerzhonat ha fent ar furlukined.

"Er-maez, dindan teltennoù prestet deomp gant an ti-kêr e vo aozet ar gouel met bez' e c'hellimp tennañ gounid eus ar C'hoc'hu ma vez fall da vat."eme Patrick Prigent.

Berzh

Dibaseet int bet gant ar goulenn. Raktreset o doa fardañ 606 litrad ha daou zevezh a-raok ar gwerzh e oa bet rakprenet 458 litrad a-drugarez d'ar bruderezh o doa graet war o lec'hienn internet, met ivez d'ar follennoù bet lakaet er 68 stal-bouloñjerezh a gonter e korn-bro Kemper.

Evit an deiz-se e fell dezho ivez lakaat war wel an daou vestr-keginer a vo ganto, Pierre Le Roux ha Gilbert Guillon, met ivez yaouankizoù lise micherel ar Paraklet, studierien IUT Kemper. Lochet int evit padout. "Bez' eo an darvoud-mañ an hini brasañ eus ar bloaz evidomp. Degas a raio war-dro 6000€, kalz da geñver ar yalc'hadoù o deus betek-henn – 4000€ gant Kemper Agglo ha 3000€ gant an departamant –, met nebeut ivez da geñver o budjed, 240 000€/bloaz."

STADAÑ AN ENDRO

N'eus nemet e Breizh, da heul ur gonvansion etre ar rannvro hag ar stad boulc'het er bloavezhioù 2000, ma vez eus seurt "Observatoire" evit dielfennañ an ekologiezh e Breizh.

18 den a zo gopret gant an aozadur-mañ evit boueta ar preder e-touez an dud, dre o lec'hienn Web. Bep miz e embannont sifroù war o lec'hienn, war ar rouedadoù sokial. Labourat a reont gant

45-50 skiantour, embann a reont orin o studiadennoù. "Fellout a ra deomp bezañ treuzwelus ha chom hep embann forzh petra. An holl a c'hell gwiriañ ar pezh a embannomp", eme Emmanuelle Savelli, e-karg eus an Observatoire. Goude bezañ en em gomprenet mat gant ar skiantourien e savont kartennoù ha kement diell zo ezhomm evit reiñ da gompren kudenn pe gudenn. "Daou labour pennañ hon eus. Mont da glask an titouroù. Skeudennaouiñ anezho evit ma c'hellfe an holl kompren."emezi c'hoazh.

Bep 3 bloaz

Bep tri bloaz - 4 gwech a zo bet en holl - e aozaont gant an danvez ur pezh mell-levr a 100 bajenn, a vez roet digoust d'al levraouegoù, skolajoù ha liseoù hag e kement aozadur a vefe dedennet, tiez-kêr, kevredigezhioù arbennikaet, kelennerien.

Evit fardañ ar 4re levrenn – skignet 1000 skouerenn outi, memestra – o deus termenet ar steuñv e miz Du 2017. Etre Genver ha Gouere 2018 – ha muioc'h c'hoazh e gwirionez etre Ebrel hag Even – o deus resisaet an danvez. Deut eo er-maez e fin 2018.

Talvoudus

Abaoe ar bloavezhioù 2000 int aet war-raok. Bez' e c'hellont bremañ diouganañ tost da vat an dazont evit gouenn pe ouenn. Studiet e vez ganto a-dost kalite an dour e holl stêrioù Breizh.

Gouest int da lâret eus pegement e savo live an dour, e Brest pe e lec'h all, ha pegen tomm e vo an hin e Breizh er mareoù da zont.

Gant seurt binvioù, resisoc'h-resisañ e c'hellont rakwelet pehini a vo stad an endro e Breizh met ivez e lec'h all (evel e Sina...) abalamour da emzalc'h – ekologel pe bas – ar Vretoned.

Bleunioù gant Joseph Tanguy

KAOL-GARV
(LOUZAOUENN-AR-C'HWEZ)

• **Anv gallek :** Bourrache officinale, Buglosse des jardins

• **Anv latin** : *Borago officinalis*

• **Uhelder** : 0,20-0,60 m

• **Bleunioù :** Glas int (roz pe wenn a-wechou), stumm ur steredenn dezho, melus, adalek miz Mae betek miz Gwengolo.

• **Perzhioù** : Ur blantenn-vloaz eo a blij dezhi ar frankiz dre ma 'z eo techet d'en em hadañ amañ hag ahont. Gounezet e veze er Grennamzer ha naturalizet eo abaoe pell. Tost ouzh an annezioù eo en em gaver ganti hiriv e tu an Arvor ledanaet, er fraostoù, en atredoù, el liorzhoù hag er parkoù gounezet, lec'hioù razek anezho kentoc'h. Pebeilet eo an delioù, frezeliet, begek, goloet a blev sonn (kement hag ar c'horz). Kleuz eo ar c'horz ha gwenn ar gwrizioù.

• **Implij** : Mat eo ar bleunioù da zebriñ kriz, blaz an iod ganto evel an istr. An delioù a boazher evel ar pinochez, a lakaer er soubenn, en alumen-vioù pe c'hoazh koñfit er gwinegr. Arabat debriñ re diouto, pistrius int un nebeudig. An had, 25-30% a drenkennou druz pennañ (omega 6) enno, a zo talvoudus evit gwareziñ ar c'helloù o koshaat. C'hwezus (alese an eil anv brezhoneg), skarzhus ha troazhus eo an delioù hag ar c'horz pa 'z eo ar bleuniou gwakaus ha kuñvaus.

MAGALI DELBEC

E penn ar gevredigezh Divskouarn emañ Magali Delbec. Ganto e vez diorroet an deskadurezh e brezhoneg evit ar re vihanañ.

Magali, penaos e teu ur plac'h eus Lille da vezañ dedennet gant Breizh ?
Da 22 vloaz em eus bet ar chañs da vont e darempred gant ur paotr eus Plougerne a zo dimezet ganin abaoe. N'anevezen tamm ebet Breizh : eus Bro-Elzas e oa va mamm-gozh ha boazet va c'herent da vont da vakañsiñ izeloc'h e Bro-C'hall.

Ha gant ar brezhoneg ? Deuet eo diouzhtu ?
Emskiant e oan dija ouzh stad ar yezhoù rannvroel a-drugarez d'ar yezh chti hag ivez gant ar yezh elzasianeg em boa klevet.
En ur glevout va zad-kaer o kaozeal gant e vamm em eus dizoloet ar yezh evit ar wech kentañ. Pa oa ganet hor mab henañ e voe splann deomp e vefe enskrivet 'barzh un hentenn divyezhek d'an neubeutañ, evitañ hag evit dazont ar yezh.

Penaos oc'h en em gavet e penn Divskouarn ?
Anavezout a raen labour Divskouarn peogwir on bet prezidantez Ti Bugelig , diwallerez ar re vihan, e Lesneven. Sekretourez kevredigezh Dihun bro Gwiseni on bet da c'houde. Kemeret em eus perzh er c'huzul-merañ e Bro Wened. Dihun en deus kinniget din komz en o anv e bodad Divskouarn.

Bez' zo 3 Di (Diwan, Div Yezh, Dihun) met un Divskouarn hepken evit ar re yaouankañ. Penaos e tisplegit se?
Divskouarn a labour war an holl dachennoù a denn d'ar vugaleaj abred : ar strolladoù magerezed, ar magerezed o-unan, ar magourioù – dre soubidigezh pe get – hag e souten an holl intruduioù war dachenn ar sevenadur rannvroel evit ar re vihan-tout. Bez' eus un eil kevredigezh, "Babigoù Breizh" hec'h anv, o souten raktresoù an degemer dre soubidigezh evit ar re vihan-tout.

Peseurt liamm a rit gant ho micher ?
Ar pezh a vez diwanet gant Divskouarn a skoazell diorren forzh peseurt hentennoù skoliata ar vugale e brezhoneg

Peseurt bro 'pije c'hoant gweladenniñ ?
Bro-Ganada. C'hoant em eus dizoleiñ plas ha nerzh an natur, mont da gampiñ war bord ul lenn, gant den ebet tro-dro. Plijout a ra din kalz klevout ar yezh "joual" komzet gant ar Montrealiz.

Peseurt kalite a blij deoc'h ar muiañ en un den ?
Pa vez digor e spered war ar bed, ar mab-den.
Ne c'hellan ket gouzañv ouzh an dihabaskster. Degemer an hini all gant e ziforc'hioù a zo pouezus-tre evidon. An dra-se a verk hor c'hevredigezh a-vremañ hag e kavan danjerus soñjoù ar re a blijfe dezho nac'hañ degemer an dud estren en ur grediñ diskoulmañ kudennoù arc'hantel Bro-C'hall e mod- se.

Peseurt levr a yafe ganeoc'h war un enezenn didud ?
L'artiste pour Dames gant Edouardo Mendoza. Al levr a gas fent ha youl.
Gant sikour an tudennoù e weladennomp Barcelona.

Ha gant piv ho pije c'hoant da vezañ bac'het en ur saverez e-pad un eur ?
Gant Georges Brassens evit bezañ awenet gant e spered lemm ha dizalc'h.

Petra eo ar c'hrenn-lavar a blij deoc'h ar muiañ tout ?
"Ar pezh na lazh ket ac'hanon zo o kreñvaat ac'hanon" ha "Ne vez tapet kelien gant gwinegr"

C'hoant ho pije da gas ul lizher klemm d'un den resis. Da biv e kasfec'h anezhañ ha perak 'ta ?
Da Jean-Michel Blanquer peogwir ne seblant ket kompren pegen engouestlet (ha dreistmennet) eo e skolaerien. A-bell eus ar pezh e vevomp emañ. Da va soñj ur ministr galvet evit un labour resis a rankje kaout skiant-prenet micherel war an dachenn goulennet.

> **"Divskouarn a labour war an holl dachennoù a denn d'ar vugaleaj abred."**

Hag ul lizher gourc'hemennoù ?
Da brezidant ar Portugal evit e bolitekerezh "*progressiste*" diazezet diouzh spered degemerus ar Bortugaliz.

Peseurt meuz a rit p'en em lakait da geginañ ?
Tajinoù a bep seurt d'ar muiañ ha plad va bro : ar c'harbonade flamanek

Petra eo ho «plijadur» pemdeziek ?
Selaou sonerezh Jazz pa vezan o keginañ. Distanañ a ra ac'hanon. Plijout a ra din lusk ar sonerezh jazz.
Gallout a ra bezañ sioul ha seder pe startijennekoc'h.

Peseurt micher ho pije bet c'hoant d'ober ha n'ho peus ket graet ?
Medisinerez evit Medisined ar Bed. Evit kas ur gwir sikour d'an dud o vevañ traoù spontus ar brezelioù, an naonegezhioù.
Abaoe pell em boa divizet labourat ha servijout ar re all, labourat evit ur gevread reizh.

Dirak petra e vezit bamet ?
Dirak feulster ar bed ha sotoni tud a galloud. Peogwir e seblant din e vez muioc'h mui an dud o stourmañ an eil a-enep egile.
Ur soñj a zo savet gant ar stadoù. Gallout a rafe ar gouarnamantoù "rannañ ur bobl evit ren anezhañ."
E galleg e vez lavaret *"diviser pour mieux régner"*.
Setu ar pezh a gomprenan adarre pa welan an darvoudoù c'hoarvezet gant ar jiletennoù melen hag o stourm.

Piv eo an den en deus roet deoc'h ar c'hentelioù pouezusañ evit ren ho puhez ?
Va magerez, Emilienne Damay. Va bugaleaj ne oa ket e-touez ar re ziaesañ a c'hellje bezañ bevet gant bugale all met anzav a ran ne oa ket anat eskemm ha bevañ en un doare seder gant va c'herent.
Memes pa oan deuet da vezañ plac'h yaouank, war-dro 19 vloaz, he doa digoret he dor evidon.
Selaou a rae ar pezh a c'hoarveze ganin ha ne roe he alioù nemet pa c'houlennen. Ur wreg a furnez e oa.
Ur gwir skoazell he deus roet din pa veven darvoudoù feulster va zud.

Da beseurt goulenn 'ho pije c'hoant da respont "Ya!" ?
Plijout a rafe dit bezañ skolaerez e Bro-Ganada ? Evit dizoleiñ hentennoù pedagogel ho skolioù.
Da va soñj e vez roet muioc'h a bouez dezho ha bevet kreñvoc'h ar vadelezh ha roet muioc'h a blas da stummañ an deskarded.

Toutouig,
evit ar vugale dindan 3 bloaz,
hag o c'herent !

20€ evit 6 miz,
etre miz Genver ha miz Mezheven.

Koumanantit buan, moullet eo bet skouerennoù ouzhpenn evit ar re o defe dale !

Pellgargañ ar follenn
war keit-vimp-bev.com